

KANDIDATSPECIALE

**Skadelidtes direkte krav mod sikrede skadevolders
ansvarsforsikring**

Titelblad

Uddannelse: Jura

Titel: Skadelidtes direkte krav mod sikrede skadevolders ansvarsforsikring

/

The injured party's direct claim towards the tortfeasor's liability insurer

Type: Kandidatspeciale

Fag: Forsikringsret

Omfang: 100.712 anslag

Vejleder: Niels Stengaard Vase

Forfatter: Frederik Jensen Vad – stud.nr.: 20163821

Afleveringsdato: 19. maj 2021

Indholdsfortegnelse

Titelblad.....	1
1. Abstract	4
2. Indledning.....	5
3. Problemformulering.....	6
4. Afgræsning.....	6
5. Metode.....	7
6. Det direkte krav	8
6.1. <i>Relativitetsgrundsætningen</i>	9
7. Ansvarsforsikringens karakteristika.....	10
8. Forsikringsaftaleloven § 95	11
8.1. <i>Bestemmelsens anvendelsesområde</i>	11
8.2. <i>Bestemmelsens præceptivitet</i>	13
8.3. <i>FAL § 95, stk. 1</i>	14
8.3.1. Grundlaget for bestemmelsen.....	15
8.3.1.1. Bestemmelsens forarbejder.....	15
8.3.1.2. Bestemmelsens formål	16
8.3.2. Bestemmelsens betingelser.....	16
8.3.3. Afgørelser efter FAL § 95, stk. 1.....	18
8.3.3.1. Afgørelser hvor betingelserne opfyldes.....	18
8.3.3.2. Afgørelser hvor betingelserne ikke opfyldes.....	22
8.3.4. Sammenfatning	27
8.4. <i>FAL § 95, stk. 2</i>	28
8.4.1. Grundlaget for bestemmelsen.....	29
8.4.1.1. U.2001.1285H	29
8.4.1.2. U.2001.1303H	30
8.4.1.3. Bestemmelsens forarbejder.....	30
8.4.2. Konkurs, tvangsakkord og gældssanering	31
8.4.2.1. Konkurs	32
8.4.2.2. Tvangsakkord	32
8.4.2.3. Gældssanering	33
9. Forholdet mellem forsikringstager og forsikringsselskabet.....	33
9.1. <i>Sagsomkostninger – FAL § 92</i>	33
9.2. <i>Skadevolders anerkendelse af erstatningsansvar – FAL § 94</i>	36
9.3. <i>Forsikringsselskabets anerkendelse af erstatningsansvar</i>	38
10. Forholdet mellem skadelidte og forsikringsselskabet.....	39
10.1. <i>Identifikation mellem skadelidte og skadevolder</i>	39
10.2. <i>Ansvarsforsikringsselskabets indsigelsesret</i>	39
10.2.1. Selvrisiko	40
10.2.2. Forsætlig fremkaldelse af forsikringsbegivenheden	42
10.2.3. Forsikringsselskabets modregningsret.....	43

10.2.4.	Forsikringstagers oplysningspligt	45
10.2.5.	Forældelse	46
10.3.	<i>Undtagelse til indtrædelsesretten</i>	46
11.	Den nuværende struktur	48
12.	Konklusion	51
Litteraturliste	54
	<i>Bøger</i>	54
	<i>Artikler</i>	54
	<i>Retsafgørelser mv.</i>	55
	<i>Love</i>	55
	<i>Betænkninger</i>	55
Bilag	56
12.1.	<i>Bilag 1</i>	56

1. Abstract

This thesis will seek to clarify and analyze the current legal situation regarding the possibility for an injured party to make a direct claim towards the tortfeasor's liability insurer. Firstly, the paper will focus on explaining the general purpose behind a liability insurance. Furthermore, it will clarify the concept in regards direct claims as well as the pros and cons associated with direct claims. This knowledge is fundamental for the rest of the thesis.

Additionally, some key principles from both the original 1930 danish insurance contracts act and the updated 2003 version, will be subject for discussion. These principles are crucial when considering the interpretation and application of the legal provisions.

Secondly, the thesis will also seek to define when and how the rules of the danish insurance contracts act paragraph 95 subparagraph 1 and 2 are used. In an effort to do so, the thesis will analyze the usage of the danish insurance contracts act paragraph 95 subparagraph 1 and 2 in case law, hereby examining when the conditions for direct claim are met. During this analysis it is found that, in rare cases it is possible for the injured party to make a direct claim towards the insurance company even though the requirements aren't met. This is as a means to fulfill the general purpose of the legal provision.

The injured party diverts its rights from the tortfeasor, which means that these rights will be limited by the contract between the tortfeasor and the insurance company. Hereby the insurance company will be able to use its right of objection both in relation to tort law but also insurance law towards the injured party. This is typically seen in regard to deductible clauses and limitation.

Finally, the thesis will discuss whether or not the current structure regarding direct claims is appropriate, or if a new structure is to be preferred. During this discussion multiple pros and cons are examined and discussed, in an attempt to find the most suitable solution. Throughout this exchange of views, the legal status of both the injured party and the tortfeasor are also assessed.

2. Indledning

”Det vanskeligste Spørgsmål i Ansvarsforsikringen er vel nok det, hvorledes skadelidtes Stilling er efter Forsikringsbegivenhedens Indtræden, eller med andre ord: Forsikringskravets retlige beskaffenhed.”¹

Siden den oprindelige forsikringsaftalelov har ovenstående været et spørgsmål om en afvejning af, hvad skadeforsikringens almindelige principper på ansvarsforsikringer medfører overfor samfundets almene interesse i ansvarsforsikringen. Disse to interesser er blevet forenet i forsikringsaftalelovens § 95.²

Men hvorledes er skadelidtes retsstilling i henhold til FAL § 95? Denne specialeafhandling har til formål at behandle adgangen for skadelidte til at rette sit erstatningskrav direkte mod skadevolders ansvarsforsikringsselskab. Derved har afhandlingen til formål at give læseren en dybtgående indførelse i nugældende dansk ret vedrørende direkte krav efter forsikringsaftalelovens bestemmelser.

Ansvarsforsikringen er en forsikringstype, de fleste stifter bekendtskab med. Hvad enten der er tale om en frivillige ansvarsforsikring eller en lovpligtig, som f.eks. den lovpligtige motoransvarsforsikring, der følger af færdselslovens § 108.³

Hvis der er tale om erstatning for personskade, ses det ofte, at erstatningskravet opgøres til beløb i millionklassen. Det er i den forbindelse de færreste skadevoldere, der har mulighed for at betale erstatningsbeløb i denne størrelsesorden. Var der således i dansk ret ikke været mulighed for, at skadelidte i en række situationer kunne rette sit krav direkte mod skadevolderens forsikringsselskab, ville skadelidte risikere aldrig at få sin fordring opfyldt. Dette må antages at være yderst problematisk set fra et samfundsmæssigt synspunkt. Udover skadevolderens betalingsevne, kan der foreligge en række andre årsager til, at en skadelidt ønsker at rette sit erstatningskrav direkte mod skadevolderens forsikringsselskab. Det kan for eksempel være tilfældet, hvor det ikke er muligt at lokalisere skadevolder.

¹ *Bentzon, Asbjørn Drachmann*, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagregister, side 393

² *Bentzon, Asbjørn Drachmann*, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagregister side 393

³ Lovbekendtgørelse nr. 1324 af 21/11/2018

3. Problemformulering

Hvilke muligheder har en skadelidt for at rette sit erstatningskrav direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringssselskab i henhold til forsikringsaftalelovens § 95, og herunder hvilken retsstilling skadelidte opnår som følge heraf. Desuden ønskes det klargjort hvorvidt den nuværende struktur, for direkte krav i forsikringsretten, er hensigtsmæssig.

4. Afgræsning

Specialet fokuserer på skadelidtes adgang til direkte sagsanlæg mod skadevolderens ansvarsforsikringssselskab. Formålet med specialet er at undersøge det direkte krav efter FAL § 95. Herved er det den frivillige ansvarsforsikring, der er særlig relevant. Da der gælder særlige regler for direkte krav ved lovpligtige ansvarsforsikringer, behandles disse udelukkende perifært.

Der foretages i specialet analyse af relevant retspraksis for at undersøge og kortlægge udviklingen i retstilstanden for indrømmelse af direkte krav i henhold til FAL § 95. Hensigten hermed er at belyse de betingelser, der kræves, før det direkte krav kan indrømmes. Derfor foretages der ikke tilbundsående analyse af de udvalgte domme, da disse ofte vedrører mere end blot det direkte krav. Derved vil de, for emnets relevans, vigtigste punkter fremhæves.

For at en skadelidt har et krav mod en skadevolders forsikringssselskab kræves det forud for rejsningen af det direkte krav, at skadevolder er erstatningsansvarlig, og at skadevolder har en ansvarsforsikring, der dækker den pågældende handling. Om skadevolderen er erstatningsansvarlig efter de almindelige danske erstatningsregler, og om denne har en ansvarsforsikring, der dækker denne skadevoldende handling, behandles ikke yderligere i specialet. I stedet vil det i forbindelse med eksempler ol. blive lagt til grund, at dette er tilfældet. Herved er det udelukkende de forsikringsretlige aspekter, der berøres, hvorfor det erstatningsretlige aspekt ikke undersøges yderligere.

Ligeledes tages der overordnet set kun hensyn til dansk ret, selvom det er nærtliggende at inddrage øvrig nordisk ret, da forsikringsaftaleloven udspringer af et fælles nordisk samarbejdet. Men tilbundsående behandling af de øvrige nordiske landes lovgivning og praksis anses som for vidtgående i forhold til det maksimale omfang af specialet.

Desuden behandles en række af konkurslovens bestemmelser, dog alene perifært, da de har betydning for skadelidtes direkte krav efter forsikringsaftalelovens § 95, stk. 2. Således foretages behandlingen alene med det formål at tydeliggøre, hvornår der er mulighed for et direkte krav mod ansvarsforsikringsselskabet i tilfælde af skadevolders konkurs, tvangsakkord eller gældssanering.

5. Metode

Formålet med specialet er at undersøge og klarlægge retstilstanden ved skadelidtes direkte krav mod skadevolders ansvarsforsikringsselskab. Herunder at behandle anvendelsesområderne for Forsikringsaftalelovens § 95, stk. 1 og stk. 2. På denne baggrund søges der med specialet at klarlægge den aktuelle retstilling ved skadelidtes direkte krav mod sikrede skadevolders ansvarsforsikringsselskab.

Ovenstående sker ved anvendelse af den retsdogmatiske metode, hvorfor der i foreliggende afhandling foretages beskrivelse, analyse, fortolkning og systematisering af gældende dansk ret.⁴

Den primære anvendte retskilde er lov om forsikringsaftaler⁵. Forsikringsaftalelovens bestemmelser er ikke udtømmende, hvorfor det kan forekomme nødvendigt at supplere med anden lovgivning, herunder konkursloven, forældelsesloven og generelle formueretlige regler.⁶ I relation til fortolkning af lovgivningens bestemmelser, indtager forarbejderne ligeledes en central rolle. Derfor inddrages forarbejder i form af Udvalgs- og Kommissionsbetænkninger.⁷

Det er særlig relevant at inddrage og behandle retspraksis på området, således det blandt andet kan udledes, hvornår betingelserne for anvendelse af FAL § 95, stk. 1 og stk. 2 er opfyldt. De domme der løbende behandles gennem specialet, er særligt udvalgt for mest optimalt at belyse gældende ret. Det ønskes derfor så vidt muligt at klarlægge, hvorledes skadelidtes retsstilling for direkte krav er på tidspunktet for specialet udarbejdelse.

⁴ *Munk-Hansen, Carsten*, Retsvidenskabsteori, side 190

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1237 af 09/11/2015

⁶ *Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard*, Dansk forsikringsret, side 40

⁷ *Munk-Hansen, Carsten*, Retsvidenskabsteori, side 347

I specialet gennemgås de seneste års mest aktuelle retspraksis vedrørende skadelidtes direkte krav mod sikrede skadevolders ansvarsforsikringsselskab. Foruden relevant retspraksis inddrages ligeledes juridisk litteratur i form af aktuelle fag- og lærebøger. Da faglitteratur ikke anses som selvstændig retskilde, anvendes det udelukkende efter nøje overvejelser.⁸ Det er dog værd at bemærke, at den juridiske litteratur ofte er meget omfattende og grundig i beskrivelse af diverse retsområder, hvorfor den ofte inddrages af praktikkere med den betydning, at retspraksis og retslitteraturen ofte deler de samme opfattelser.

Desuden inddrages artikler fra henholdsvis Ugeskrift for Retsvæsen og Nordisk Forsikringstidsskrift. Disse inddrages særligt i forbindelse med diskussionsafsnittet for at belyse overvejelserne for eller imod en ændring af den nuværende struktur.

6. Det direkte krav

Formålet med en ansvarsforsikring er at sikre forsikringstageren imod at skulle foretage udbetaling af erstatning til skadelidte.⁹

Når skadelidte har mulighed for at rette sit krav direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab for at søge erstatningsbeløbet udbetalt, pålægger skadelidte forpligtelser til en tredjepart, som skadelidte ikke har nogen reel aftalerektion til. Da udgangspunktet i dansk ret er, at aftaler kun har virkning inter partes, kræves det derfor, at der findes hjemmel for at omgå dette udgangspunkt. Udgangspunktet i dansk ret benævnes som enten relativitetsgrundsætningen eller relativitetsprincippet.¹⁰

Denne type hjemmel findes blandt andet i FAL § 95, som i en række forskellige situationer gør det muligt for skadelidte at rette sit erstatningskrav mod den sikrede skadevolders ansvarsforsikringsselskab. I henhold til FAL § 95, stk. 1 og 2, indtræder skadelidte i en række tilfælde i den sikrede skadevolders ret mod forsikringsselskabet.

Det direkte krav som begreb kan simplificeret forklares som et krav, der fremsættes af en kontraktspart mod en anden end denne parts oprindelige medkontrahent. Dermed udgør

⁸ *Munk-Hansen, Carsten, Retsvidenskabsteori, side 346*

⁹ *Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 847*

¹⁰ *Andersen, Mads Bryde og Joseph Lookofsky, Lærebog i obligationsret I, side 434*

direkte krav således også en undtagelse til princippet om, at en kontrakt eller aftale kun har virkning mellem aftalens parter, hvorved kun disse parter får rettigheder eller forpligtelser på baggrund af pågældende aftale. Grundlaget for det direkte krav kan enten forekomme efter indtrædelsesprincippet, hvor den der fremsætter kravet, indtræder i det krav, som dennes medkontrahent ville have, og det kan ligeledes forekomme efter retsbrudsprincippet, hvor kravet rettes mod en part tidligere i aftalekæden, der har udvist et ansvarspådragende forhold.¹¹

Direkte krav benævnes også sporadisk i teorien som springende regres, hvor krav rettes mod en tidligere part i et aftaleforhold. Denne betegnelse må dog klassificeres som misvisende i forhold til den egentlige funktion af et direkte krav, da der i dets reneste form ikke er tale om egentlig regres.

6.1. Relativitetsgrundsætningen

Det klare udgangspunkt i dansk ret er, som beskrevet, at aftaler kun har retsvirkning mellem parterne. Dette benævnes oftest som relativitetsgrundsætningen. På baggrund af denne grundsætning er der brug for en særlig hjemmel, hvis aftaleforholdet skal forpligte eller tildele rettigheder til en tredjemand.¹² Med andre ord er en af de mest grundlæggende hindringer for direkte krav således princippet om kontraktens relativitet.¹³ Den adgang der følger af FAL § 95, stk. 1 og stk. 2 er således en undtagelse til det obligationsretlige udgangspunkt, der findes i dansk ret, hvorefter aftaler netop udelukkende skaber rettigheder og pligter mellem aftalens parter.¹⁴

Således er udgangspunktet på forsikringsrettens område ligeledes, at skadelidte som udgangspunkt ikke har mulighed for at rejse sit krav direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab. En undtagelse til relativitetsgrundsætning er, når der er mulighed for at rette et direkte krav mod en anden end sin egen aftalepart.

¹¹ *Eyben, Bo von*, Juridisk ordbog, side 118

¹² *Andersen, Mads Bryde og Joseph Lookofsky*, Lærebog i obligationsret I, side 433

¹³ *Ulfbeck, Vibe*, Kontraktens relativitet, side 185

¹⁴ *Andersen, Mads Bryde og Joseph Lookofsky*, Lærebog i obligationsret I, side 434

7. Ansvarsforsikringens karakteristika

Forsikringsaftaleloven indeholder et afsnit om ansvarsforsikringer. Under afsnittet hører §§ 91-96. Hvilket betyder, at FAL § 95 om direkte krav naturligvis hører til under afsnittet om ansvarsforsikringer. På baggrund heraf er det naturligt med en beskrivelse af de karakteristiske træk, der findes for ansvarsforsikringer. Det er værd at bemærke, at der i loven ikke fremkommer nogen konkret definition på denne forsikringstype. Der er dog forskellige principper mv. som gør det muligt at fastsætte en nærmere definition af begrebet.

En privatansvarsforsikring er ikke en selvstændig forsikring, men forekommer som del af en anden forsikring – typisk gennem en familieforsikring eller indboforsikring.¹⁵ Der sondres mellem de lovpligtige og frivillige ansvarsforsikringer. Denne sondring har særligt betydning i forhold til skadelidtes direkte krav. Ved lovpligtige ansvarsforsikringer har skadelidte pr. automatik et direkte krav mod skadevolderens ansvarsforsikringselskab. En lovpligtig ansvarsforsikring findes blandt andet i Færdselslovens § 108, stk. 1.¹⁶ Her hæfter det selskab, hvor ansvarsforsikringen er tegnet umiddelbart over for den skadelidte.

Modsat er det tilfældet ved de frivillige ansvarsforsikringer, hvor direkte krav som udgangspunkt kun kan ske i medfør af henholdsvis FAL § 95, stk. 1 eller stk. 2. Desuden foretages der også opdeling af ansvarsforsikringer i erhvervsansvarsforsikringer og privatansvarsforsikringer.

Ved en ansvarsforsikring kan forsikringsbegivenheden karakteriseres som det erstatningsansvar sikrede ifalder for den forvoldte skade. Det er således ikke en indtrådt skade i sig selv, der anses for at være forsikringsbegivenheden. Derfor er der også tale om en interesseforsikring og ikke en objektforsikring.¹⁷ Med interesseforsikring menes der naturligvis, den interesse den sikrede har i ikke selv at skulle betale det erstatningsbeløb, denne er blevet erstatningsansvarlig for. Derfor er den sikrede ved ansvarsforsikringer ikke den skadelidte, hvilket er atypisk kontra andre forsikringstyper, men i stedet skadevolderen. Naturligvis har skadelidte dog ligeledes en stor interesse i, at skadevolder har

¹⁵ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 807

¹⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1324 af 21/11/2018

¹⁷ Eyben, Bo von og Helle Isager, Lærebog i erstatningsret, side 38

tegnet en ansvarsforsikring, da der fx typisk ved personskader ses meget høje erstatningsbeløb, som kan være noget nær umulig at betale for skadevolder at betale af egen lomme.

Selve ansvarsforsikringen omfatter som udgangspunkt kun det retlige ansvar, som den sikrede måtte pådrage sig i relation til personskade og tingsskade. Det udelukker derfor, at ansvarsforsikringen skal yde erstatning i tilfælde af, at den sikrede mener at have et moralsk ansvar.¹⁸ Standpunktet støttes gennem ankenævnspraksis i ankenævnsafgørelsen: AK 1.587 (1978) ”Det fremgår af de pågældende forsikringsbetingelser (...) at ansvarsforsikringen er begrænset til at dække mod ansvar, som den sikrede har pådraget sig efter dansk rets almindelige regler om erstatningsansvar udenfor kontraktforhold”.¹⁹ Der ses dog undtagelser til ovenstående i tilfælde, hvor forsikringsvilkårene indeholder en såkaldt gæstebudsklausul.²⁰

Som anført ovenfor foretages der opdeling af ansvarsforsikringer i henholdsvis private ansvarsforsikringer og erhvervsansvarsforsikringer. Det er nødvendigt at være opmærksom på, at denne opdeling kan være af afgørende karakter for, om der er forsikringsdækning. Er der tale om en privat ansvarsforsikring, er det af afgørende betydning for dækningen, om erstatningsansvaret kan støttes på reglerne om erstatningsansvar uden for kontraktforhold eller om det udelukkende kan støttes på reglerne om erstatning i kontraktforhold. Er det sidstnævnte tilfældet, dækker forsikringen ikke erstatningsansvaret. Støttes erstatningskravet derimod på reglerne om erstatning uden for kontrakt, dækker forsikringen.²¹

8. Forsikringsaftaleloven § 95

8.1. Bestemmelsens anvendelsesområde

FAL § 1, stk. 1 definerer forsikringsaftalelovens anvendelsesområde.²² Det fremgår heraf, at loven finder anvendelse på forsikringsaftaler, som indgås med forsikringsselskaber eller andre selskaber, som driver forsikringsvirksomhed.²³ Hertil kommer undtagelsesbestemmelsen i FAL § 1, stk. 2, som fastslår i hvilke tilfælde loven ikke finder anvendelse.

¹⁸ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 808

¹⁹ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 808

²⁰ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 809

²¹ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 823

²² Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 40

²³ Lovbekendtgørelse nr. 1237 af 09/11/2015

Derved finder loven anvendelse på forsikringsaftaler. Forsikringsaftaleloven indeholder ikke selv en definition på begrebet forsikringsaftale. Lovgiver har bevidst valgt ikke at fastsætte en definition, da der i forbindelse med samfundets udviklingen ligeledes kan ske udvikling i henhold til forsikringsaftaler. I stedet bestemmes definitionen som udgangspunkt gennem retspraksis.²⁴

Forsikringsaftaleloven er inddelt i en række afsnit. Bestemmelsen om direkte krav i § 95 hører under afsnit E, hvilket har overskriften ansvarsforsikring. Afsnittet om ansvarsforsikringer indeholder §§ 91-96. I henhold til FAL § 91 er der tale om en forsikringstype, der skal forsikre mod erstatningsansvar, som pådrages overfor tredjemand.²⁵ FAL § 91 nævner herved blot erstatningsansvar som overordnet begreb,²⁶ men det må på baggrund af forarbejderne antages, at formålet har været, at det som udgangspunkt skulle omfatte alle typer af erstatningsansvar: "(...) Erstatningsansvar i Kontraktsforhold, der jo hviler paa en særlig Aftale med den skadelidte, vil et Selskab kun i enkelte, bestemt begrænsede Undtagelsestilfælde kunne inklude sig paa at dække. Man har dog ikke fundet tilstrækkelig Anledning til at opstille nogen Regel om, at Kontraktsansvar ikke skulde anses omfattet af Forsikringen. Dels af den mere principielle Grund, at man i det hele finder det uheldigt at opstille Regler, der kan tænkes at ville stille den sikrede daarligere, end den enkelte Forsikringsaftales Indhold hjemler."²⁷

På baggrund af ovenstående citat må det, som nævnt, således være tiltænkt, at FAL § 95 skulle omfatte alle typer af erstatningsansvar, hvor forsikringsselskaber selv fik muligheden for at begrænse dækningen gennem forsikringsvilkår, da bestemmelsen er fravigelig.²⁸ Desuden er det ikke begrænset til udelukkende at være erstatningsansvar efter dansk ret: "At erstatningspligten pådrages i h. t. dansk rets erstatningsregler, kan ikke kræves (...)."²⁹ Hvis selskabet ikke i aftalevilkårene har begrænset dækningen, må ovenstående være udgangspunktet.

²⁴ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 40

²⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1237 af 09/11/2015

²⁶ Tegldal, Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, side 586

²⁷ KBET 1925, side 64

²⁸ Tegldal, Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, side 587

²⁹ Bentzon, Asbjørn Drachmann og Knud Christensen, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagsregister, side 458-459

8.2. Bestemmelsens præceptivitet

Det forekommer sandsynligt, at forsikringssselskaber tidligere, i forsikringsvilkårene, har forsøgt at fraskrive sig pligten til at hæfte direkte over for skadelidte. Denne fravigelse tager forsikringsaftalelovens § 3 imidlertid stilling til. Heri angives det, at forsikringsaftalelovens bestemmelser som udgangspunkt kun kommer til anvendelse, hvis ikke andet er aftalt mellem parterne.

FAL § 3 betyder således, at hovedreglen er, at FAL's bestemmelser er deklatoriske, hvorfor anvendelse kun forekommer, hvis andet ikke er aftalt.³⁰ Lovens bestemmelser anvendes derved som udfyldende ret i tilfælde af manglende aftalevilkår, uklarheder med videre. Det fremgår dog af bestemmelsen, at forsikringsaftalelovens regler kan være præceptive i to tilfælde. 1) Hvis det i bestemmelsen udtrykkeligt er angivet, at denne er ufravigelig. 2) Hvis det følger af andre retsregler. I forbindelse med disse andre ufravigelige retsregler, kan der blandt andet nævnes forældelseslovens § 26.³¹ Desuden er det værd at bemærke, at forsikringsvilkår der har til hensigt at fravige de deklatoriske regler, skal være klare og præcise for at få gyldighed.³² Hvorfor uklare aftalevilkår også fortolkes til fordel for forsikringstager, og altså mod koncipisten/forsikringssselskabet. Dette princip betegnes også som koncipistreglen.³³

Det fremgår ikke af FAL § 95, at denne er ufravigelig, hvorfor spørgsmålet er, om forsikringssselskabet og den sikrede har mulighed for at begrænse direkte krav gennem forsikringsaftalen. I den juridiske litteratur synes den generelle holdning at være, at dette ikke er tilfældet, og at FAL § 95 derfor er præceptiv.³⁴ Allerede fra vedtagelsen af den oprindelige forsikringsaftalelov har dette tilsyneladende været opfattelsen: ”I øvrigt er det en Selvfølge, at Parterne ved deres Aftale kun kan bestemme deres indbyrdes Retsstilling. Hvor Loven udtrykkeligt tillægger Tredjemand en Ret, vil kun en Aftale med ham, men ikke mellem Selskabet og Forsikringstageren kunne berøve ham hans Ret. (...) Noget andet er, at en vis Aftale mellem disse Parter kan være en Forudsætning for, at hans Ret overhovedet opstaar.”³⁵

³⁰ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 50

³¹ Tegldal, Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, side 63

³² Tegldal, Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, side 65

³³ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 93

³⁴ NFT 4/1998, side 347

³⁵ Bentzon, Asbjørn Drachmann, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagregister, side 12

På denne baggrund kan der ikke ske fravigelse af FAL § 95 ved aftale mellem forsikringstager og dennes forsikringsselskab. Netop da det på baggrund af ovenstående lægges til grund, at der ikke kan foretages fravigelse i tilfælde, hvor forsikringsaftalelovens bestemmelser tilskriver tredjemand en interesse. Til støtte for dette synspunkt kan forarbejderne ligeledes inddrages, hvor det angives, at ufravigeligheden kan følge af almindelige retsprincipper.³⁶ I forbindelse hermed fremdrages § 117 som har til formål at fungere som en betryggelse til den sikredes kreditorer. Her kan følgende med fordel fremhæves: "(...) kan naturligvis ikke fraviges ved Aftale mellem Selskabet og Forsikringstageren."³⁷

Da der ved både FAL § 95, stk. 1 og 2, er tale om, at bestemmelsen tillægger tredjemand/den skadelidte en ret, må begge stk. antages at være præceptive.

8.3. FAL § 95, stk. 1

Den skadelidte har som udgangspunkt ikke et selvstændigt krav mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab.³⁸ Derimod har den skadelidte et erstatningskrav mod skadevolderen. Dette krav støttes ofte på reglerne om erstatningsansvar uden for kontrakt³⁹, og da der i dansk ret er et udgangspunkt om, at aftaler kun har effekt blandt aftaleparterne, er udgangspunktet således, at skadelidte er tvunget til at søge sit krav dækket hos skadevolder.

Imidlertid indeholder forsikringsaftalelovens § 95, stk. 1 en hjemmel for skadelidte til at rette sit krav direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab, såfremt betingelserne herfor opfyldes.

Lov om forsikringsaftaler § 95 stk. 1 lyder som følgende:

§ 95. Når den sikredes erstatningspligt over for den skadelidte er fastslået og erstatningens størrelse bestemt, indtræder den skadelidte i den sikredes ret imod selskabet, for så vidt han ikke er fyldestgjort.⁴⁰

³⁶ KBET 1925 Kommissionsbetænkning, side 16

³⁷ KBET 1925 Kommissionsbetænkning, side 17

³⁸ I henhold til ovenstående afsnit om udgangspunktet i dansk ret, afsnit 6.

³⁹ Eyben, *Bo von og Helle Isager*, Lærebog i erstatningsret, side 38

⁴⁰ Lovbekendtgørelse nr. 1237 af 09/11/2015

Hvis disse betingelser anses for opfyldt, indtræder skadelidte i den sikrede skadevolders ret mod forsikringsselskabet. Det følger direkte af ordlyden af § 95, stk. 1, at betingelserne for et direkte krav mod ansvarsforsikringsselskabet er, at erstatningspligten og at erstatningens størrelse er fastslået. Ligeledes er det relevant at bemærke at skadelidte ikke allerede må være fyldestgjort.

Som nævnt tidligere består en ansvarsforsikring i, at den skal dække den sikredes retlige ansvar.⁴¹ Selskabets ansvar overfor skadelidte indtræder derved, når den sikredes ansvar er fastslået, samt når ansvarets størrelse er bestemt. Begge betingelser skal naturligvis være fastslået på et for skadevolderen bindende grundlag.⁴² Når betingelserne for at direkte krav er opfyldt, erhverver skadelidte skadevolderens krav mod ansvarsforsikringen.

8.3.1. Grundlaget for bestemmelsen

8.3.1.1. Bestemmelsens forarbejder

Lov 1930-04-15 nr. 129 om Forsikringsaftaler har sin start tilbage i 1909 på en konference mellem Danmark, Norge og Sverige hvor formålet var at fastslå rammerne for de tre nordiske landes samarbejde indenfor den civilretlige lovgivning. Herunder var en af de behandlede emner forsikringsaftaler.⁴³ Der var her enighed om at forsøge at udarbejde en overensstemmende lovgivning i de tre lande.

Selve udarbejdelsen af denne fælles retlige forsikringslovgivning starter imidlertid først ved, at der med kgl. resolution den 6. februar 1919 bliver nedsat en kommission til netop behandling af ovenstående. På baggrund af kommissionernes møder blev der i slutningen af 1921 udarbejdet et foreløbigt udkast til Lov om Forsikringsaftaler. Kommissionerne afholder herefter løbende møder, hvilket resulterer i et lovudkast med tilhørende kommentarer. Dette udkast kommer i 1925. I 1930 bliver lov om forsikringsaftaler endelig vedtaget.⁴⁴ Bestemmelsens ordlyd svarer for så vidt muligt til den nugældende FAL § 95, stk. 1, er for så vidt den samme, som i den oprindelige forsikringsaftalelov. Der er dog sket mindre grammatiske fornyelser.

⁴¹ I henhold til ovenstående afsnit om ansvarsforsikringens karakteristika, afsnit 7

⁴² Bentzon, Asbjørn Drachmann, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagregister, side 394

⁴³ KBET 1925 Kommissionsbetænkning, side 1

⁴⁴ Lov 1930-04-15 nr 129 om Forsikringsaftaler

8.3.1.2. Bestemmelsens formål

Det virker klart, at forsikringsaftaleloven er tiltænkt som en beskyttelseslov.⁴⁵ Denne tilgang til lovgivningen er yderst vigtig at notere sig, når lovens bestemmelser undersøges, fortolkes og anvendes. Betænkningerne og bemærkningerne til forsikringsaftaleloven gør det ligeledes muligt at tolke og forstå formålet med FAL § 95.

Derfor er forarbejderne til FAL yderst relevante, når formålet til § 95 skal klarlægges. Her kan det blandt andet udledes, at en af de primære formål med en ansvarsforsikring er, at denne skal sikre forsikringstageren mod at skulle foretage udbetaling af erstatning til den skadelidte.⁴⁶

Dog er en ansvarsforsikring ikke blot til den sikrede skadevolders fordel. Det ses ligeledes, at en af formålene er, at forsikringsudbetalingen reelt kommer skadelidte til gode. Det fremgår direkte af forarbejderne, at lovgiver har ønsket, at skadelidte skulle have størst mulig sikkerhed for sit krav – uanset skadevolderens økonomiske stilling.⁴⁷

En måde hvorpå lovgiver har formået at skabe et sikkerhedsnet for den skadelidte er ved give skadelidte muligheden for at rette sit krav direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab. Herved har lovgiver desuden ønsket at sikre den skadelidte uanset skadevolderens økonomiske formåen.⁴⁸ Denne hjemmel har lovgiver nedfældet i FAL § 95. Derved mødes hensynet til både den skadevoldende forsikringstager og den skadelidte i bestemmelsen.

8.3.2. Bestemmelsens betingelser

Af FAL § 95, stk. 1, fremgår to betingelser, der kræves opfyldt for, at skadelidte får ret til at gøre et krav gældende direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab. For det første fremgår det, at skadevolderens erstatningspligt skal være fastslået. For det andet skal erstatningens størrelse være bestemt. Det fremgår ikke direkte af forarbejderne til § 95, stk. 1, hvornår disse betingelser vil blive anset for opfyldt. Derfor må der kigges mod retspraksis og den juridisk litteratur, der beskæftiger sig med det direkte krav efter forsikringsaftalelovens bestemmelse.

⁴⁵ NFT 4/1998, side 372

⁴⁶ KBET 1925 Kommissionsbetænkning, side 66

⁴⁷ KBET 1925 Kommissionsbetænkning, side 67

⁴⁸ KBET 1925 Kommissionsbetænkning, side 66

I den juridiske litteratur hersker der bred enighed om, at de to betingelser kan opfyldes ved, at skadevolder anerkender sin erstatningspligt samt erstatningens størrelse.⁴⁹ Det er dog nødvendigt, at denne anerkendelse sker på en måde, som er bindende for skadevolderen.⁵⁰ Det er desuden vigtigt at være opmærksom på, at begge betingelser således skal være opfyldt førend skadelidte kan rette krav mod ansvarsforsikringsselskabet. Det fremgår direkte af ordlyden af FAL § 95, stk. 1, da bestemmelsen anvender OG som bindeled mellem betingelserne. Derfor kan der forekomme tilfælde, hvor skadevolderen ikke ønsker at anerkende hverken erstatningspligt eller størrelsen på erstatningen. Her kan skadelidte dog søge betingelserne opfyldt ved at opnå dom over skadevolder for forholdene.⁵¹ Derved er det ikke tilstrækkeligt for anvendelsen af FAL § 95, stk. 1 at blot erstatningsansvaret er bestemt eller omvendt, at en eventuel erstatningsstørrelse er fastlagt. Hvis der fortsat er tvist om enten ansvaret eller kravet ved sagsanlægget, vil betingelserne ikke være til stede for at rette kravet mod forsikringsselskabet.⁵²

Hvis ikke betingelserne er opfyldt på tidspunktet, hvor skadelidte retter kravet mod forsikringsselskabet, vil selskabet kunne påstå frifindelse ved ikke at være den rette sagsøgte. Er erstatningspligten og erstatningstørrelsen således ikke fastslået inden sagsanlæg, vil forsikringsselskabet have mulighed for at påstå frifindelse, jf. RPL § 255, stk. 1.⁵³

Sker det, at betingelserne efter FAL § 95, stk. 1. ikke er opfyldt, da skadelidte kræver sit krav dækket af ansvarsforsikringen, er forsikringsselskabets opfyldelse af skadelidtes krav på forsikringsselskabets egen risiko. Det medfører altså, at hvis forsikringsselskabet anerkender skadelidtes krav uden betingelsernes opfyldelse, så er det på selskabets eget ansvar. Forsikringsselskabet har ikke mulighed for med bindende virkning for sikrede skadevolder at udbetale erstatning til skadelidte. Derved bliver skadevolderen, som udgangspunkt, ikke bundet af selskabets vedkendelse af kravet.⁵⁴

⁴⁹ *Bentzon, Asbjørn Drachmann og Knud Christensen*, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagsregister, side 480

⁵⁰ NFT 4/1998, side 361

⁵¹ *Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard*, Dansk forsikringsret, side 849

⁵² FED 2007.155

⁵³ Lovbekendtgørelse nr. 1445 af 29/09/2020

⁵⁴ *Pedersen, Per Vestergaard*, Skadelidtes direkte krav mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab - U.2003B.173, side 3

Den tredje forudsætning som kan udledes af FAL § 95, stk. 1's ordlyd er, at skadelidte inden det direkte krav rejses, endnu ikke må være blevet fyldestgjort. Er skadelidte fyldestgjort er der naturligvis ikke incitament til at lade denne rette sit krav mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab.

8.3.3. Afgørelser efter FAL § 95, stk. 1

Der foreligger en række afgørelser i forbindelse med skadelidtes mulighed for direkte krav mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab. De typiske problemstillinger som domstolene skal tage stilling til er, om de ovenstående nævnte betingelser for direkte krav er til stede. Således er det mest overvejende behandlede spørgsmål i retspraksis om erstatningspligten og erstatningens størrelse er bestemt. Ligeledes er der fokus på, om skadelidte allerede er fyldestgjort.

Da skadelidte kun har mulighed for at anlægge sag direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab, når betingelserne er opfyldt, er det relevant at undersøge, hvornår disse betingelser anses for opfyldt i retspraksis. Ligeledes hvornår det anses for at være en, for skadevolder, bindende måde.

Afslutningsvis er det værd at bemærke, at skadelidte der påstår direkte krav mod ansvarsforsikringsselskabet har bevisbyrden for, at betingelserne er opfyldt.⁵⁵

8.3.3.1. Afgørelser hvor betingelserne opfyldes

Som anført ovenfor er betingelserne for direkte krav efter FAL § 95, stk. 1, at erstatningspligten og erstatningsbeløbet er klarlagt forud for, at kravet rettes mod forsikringsselskabet. Før dette er tilfældet, har den skadelidte ikke muligheden for at indtræde i den sikredes krav mod ansvarsforsikringsselskabet.

Nedenfor behandles retspraksis med det formål at belyse, hvornår betingelserne for direkte krav efter FAL § 95, stk. 1 anses som opfyldt.

⁵⁵ Tegldal, Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, side 600

8.3.3.1.1 FED 2002.37Ø

A sælger en traktor til B for et pengebeløb samt tre traktorer i bytte. Efter handlen udlåner A en af de tre traktorer til B. I forbindelse med B's lån af traktor, sker der skade på denne. Denne skade anmeldes til B's forsikringsselskab F.

Forsikringsselskabet F ville ikke dække kravet og afviser i forbindelse hermed skaden. Skadevolder B underskriver herefter en erklæring til A om, at B transporterer sine rettigheder i forhold til forsikringsaftalelen med F til A. Således at A kunne rette sit krav direkte mod forsikringsselskabet. Byretten fandt dog ikke, at denne erklæring udgjorde en opfyldelse af betingelserne for direkte krav efter FAL § 95, stk. 1, hvorfor forsikringsselskabet F som følge heraf ikke var rette sagsøgte.

Grundlaget for at skadelidte ikke kunne rette sit krav direkte mod sikrede skadevolders ansvarsforsikring på baggrund af den originale erklæring, kan begrundes med to hensyn. For det først er det ved FAL § 95, stk. 1 ikke tale om, at den sikrede skadevolder får noget reelt krav mod sit forsikringsselskab forud for fyldestgørelsen af skadelidte.⁵⁶ Derved er det således ikke muligt for den sikrede at give skadelidte transport i et endnu ikke eksisterende krav. På baggrund heraf er det derfor først muligt for sikrede at give transport i sit krav mod forsikringsselskabet efter, at sikrede selv har fyldestgjort den skadelidte.

Herudover kan resultatet om, at erklæringen ikke er tilstrækkelig bunde i, at erklæringen ikke angav et præcist erstatningsbeløb, således at det egentlig kun var selve erstatningspligten, der blev anerkendt ved afgivelsen af erklæringen.

Sagen blev anket, og i den forbindelse havde A modtaget en ny erklæring fra B, hvor denne vedkendte sig erstatningspligten og erstatningsstørrelsen. Erklæringen havde følgende ordlyd: ”Undertegnede Mejlby-Hedeby Maskinstation⁵⁷ (...) bekræfter herved på given foranledning, at vi i forbindelse med udfærdigelse af transporterklæring af 16. oktober 2000, erkendte at vi, under de givne omstændigheder var erstatningspligtige for den indtrufne skade, og at erstatningsstørrelsen udgjorde (...)”⁵⁸

⁵⁶ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 855

⁵⁷ Skadevolder B (min tilføjelse)

⁵⁸ FED 2002.37Ø, side 2

Heraf kan det udledes, at en erklæring med transport af rettigheder ikke er tilstrækkeligt til at statuere betingelserne opfyldt efter FAL § 95, stk. 1. I stedet blev det dog fundet godtgjort, at den efterfølgende uddybende erklæring fra B var nok til at anse betingelserne opfyldt. Derfor kan det konkluderes, at det som nævnt ovenfor, er nødvendigt at erstatningspligten og erstatningens størrelse er bestemt og fastlagt på en udtrykkelig og utvetydig måde. Således at der ikke kan opstå tvivl om hverken pligten eller kravets størrelse.

8.3.3.1.2 U.2007.371H

I sagen var det umuligt at få skadevolder til at anerkende erstatningskravet og erstatningsstørrelse, ligesom det var umuligt at opnå dom over denne, da skadevolder ved den skadevoldende handling afgik ved døden.

Skadelidte anlagde i forbindelse hermed sag direkte mod afdøde skadevolders ansvarsforsikringsselskab, med påstand om at forsikringsselskabet skulle dækkes skadelidtes erstatningskrav. Hertil påstod forsikringsselskabet frifindelse for ikke at være rette sagsøgte, og bestred at betingelserne efter FAL § 95, stk. 1 var opfyldt.

I landsretten blev sagens udfald til fordel for forsikringsselskabet, da landsretten fastslog, at der ikke fandtes grundlag for at fortolke FAL § 95, stk. 1 således, at skadelidte kunne rejse krav mod sikredes forsikringsselskab uden, at betingelserne efter stk. 1 kunne opfyldes.

Højesteret fastslog modsatrettet, at der i det foreliggende tilfælde var mulighed for, at skadelidte kunne rette sit krav direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab. Dette med begrundelsen om, at bestemmelsen forudsætter, at skadelidte rent faktisk har en mulighed for, på baggrund af retssag mod forsikringstageren eller på lignende vis, at få fastslået erstatningspligten og erstatningens størrelse.⁵⁹ Dog tager lovbestemmelsen imidlertid ikke stilling til tilfælde, hvor der foreligger umulighed, men Højesteret finder, at der ved en formålsfortolkning af bestemmelsen sammenholdt med forarbejderne, er grund til at anlægge en tilgang, hvor skadelidte til trods for, at betingelserne ikke er opfyldt, har mulighed for at rette sit krav direkte mod forsikringsselskabet. Dette begrunder Højesteret med, at en af bestemmelsens primære formål, ifølge forarbejderne, er at

⁵⁹ U.2007.371H, side 4

ansvarsforsikringen kommer skadelidte til gode. I tilfældet var der ikke mulighed for, at skadelidte kunne søge sig fyldestgjort hos skadevolder, hvorfor dette overvejende må være Højesterets primære begrundelse for udfaldet.

Af Højesterets begrundelse kan det dermed udledes, at udfaldet bliver som ovenstående, da skadelidte ikke har haft nogen reel mulighed for at søge betingelserne efter FAL § 95, stk. 1 opfyldt. Derved kan det antages, at hvis der forekommer umulighed i forbindelse med anerkendelse af erstatningspligten og erstatningsstørrelsen, så vil skadelidte alligevel, hvis de konkrete omstændigheder taler herfor, have mulighed for at søge sit krav dækket hos ansvarsforsikringsselskabet. Højesterets tilgang virker naturlig, da en fastholdelse af betingelserne, i et tilfælde som ovenstående, ville umuliggøre, at skadelidte kunne få dækket sit krav. Derved ville en af ansvarsforsikringens primære formål blive tilsidesat. En af hensigterne med netop denne forsikringstype er som nævnt, at skadelidte for så vidt muligt bliver dækket til trods for den sikrede skadevolders økonomiske situation.

Højesteret har således ved dom U.2007.371H åbnet muligheden for, at skadelidte i nogle tilfælde har mulighed for at gøre sit krav gældende direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab, såfremt de konkrete omstændigheder taler for dette. Derved er det også på nuværende tidspunkt svært at klarlægge det præcise omfang af dommen, da der på tidspunktet for specialets udarbejdelse ikke foreligger yderligere domme, hvor ovenstående er langt til grund for et direkte krav.

Hvis en skadevolder ikke kan findes, står skadelidte reelt uden mulighed for at få sit erstatningskrav dækket. Da forsikringsaftaleloven, som tidligere behandlet i afsnit 8.3.1.2, er en beskyttelseslov, vil det stride imod lovgivers hensigt, hvis skadelidte i tilfælde af umulighed ved fastlæggelse af betingelserne efter stk. 1, ville være afskåret fra at gøre sit krav gældende.

I litteraturen anses det for nødvendigt, at skadelidte med en vis sandsynlighed har ført bevis for, at denne reelt har krav mod skadevolder.⁶⁰ Der kræves dog tungtvejende grunde til, og ekstraordinære omstændigheder for, at der skal ske en fravigelse af betingelserne.

⁶⁰ Pedersen, *Per Vestergaard*, Skadelidtes direkte krav mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab, U.1999B.214, side 2

8.3.3.2. *Afgørelser hvor betingelserne ikke opfyldes*

I forhold til den begrænsede praksis i ovenstående afsnit findes der modsat flere eksempler, hvor betingelserne efter FAL § 95, stk. 1 ikke opfyldes. Her er det nærtliggende at undersøge skadelidtes argumentation for, at denne skal have adgang til at rette sit krav direkte mod forsikringsselskabet, og rettens stillingtagen til disse anbringender. Herved opnås der en bedre forståelse af, hvornår betingelserne er opfyldt, og det direkte krav derved er en mulighed. Som angivet tidligere er det ikke i alle tilfælde muligt for skadelidte at få skadevolder til at anerkende kravet, eller få det klarlagt ved dom.

8.3.3.2.1 FED2003.2509

A kommer i forbindelse med sit job som elektriker hos virksomheden B til skade. B bliver i en straffesag idømt bøde for overtrædelse af arbejdsmiljøloven. I samme retssag behandles spørgsmålet om B's erstatningspligt overfor A også. Dog bliver erstatningsstørrelsen ikke gestand for behandling. Efter straffesagens afgørelse anerkender B's forsikringsselskab F erstatningsansvaret. Herved opfyldes første betingelse for direkte krav efter FAL § 95, stk. 1. Imidlertid hersker der uenighed om størrelsen på erstatningskravet.

A udtager stævning mod forsikringsselskabet, og i den forbindelse udskilles spørgsmålet, om hvorvidt F er rette sagsøgte efter FAL § 95, stk. 1 til selvstændig behandling. I byretten findes A ikke at være afskåret fra at gøre sit krav gældende ved at anlægge sag mod forsikringsselskabet til trods for, at betingelserne ikke var tilstede. Udfaldet begrundes med, at forsikringsselskabet i sin kontakt med A har anerkendt erstatningspligten og anerkendt en foreløbig opgørelse af kravet. Sammenholdt med at al korrespondancen er foregået mellem A og forsikringsselskabet, hvorfor A ikke har haft grund til at søge sit erstatningskrav bestemt ved sag mod skadevolderen.

Sagen kæres af forsikringsselskabet til landsretten.

Under sagen i landsretten gjorde A yderligere gældende, at betingelserne efter FAL § 95, stk. 1 måtte være opfyldt, da Arbejdsskadestyrelsen havde forstået en generel udtalelse angående skadelidtes erhvervsevnetab. Forsikringsselskabet førte de samme anbringender som ved byretten.

Landsretten finder, at der ikke er tvivl om, at erstatningspligten er anerkendt af F. Dog finder landsretten modsat ikke, at en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen medfører at

erstatningens størrelse er bestemt.⁶¹ Herved er betingelserne efter FAL § 95, stk. 1 ikke opfyldt.

Ovenstående sag handler således om, hvorvidt betingelserne for direkte krav er opfyldt – nærmere bestemt om erstatningens størrelse fastslået. På baggrund af sagens omstændigheder, parternes forklaringer og landsrettens dom, må det udledes, at det er en nødvendighed, at erstatningsansvaret og kravets størrelse skal være bestemt på et bindende grundlag mellem parterne. Desuden kan det fremdrages, at korrespondancen mellem skadelidte og forsikringsselskabet ikke statuere, at forsikringsselskabet bliver rette sagsøgte.

8.3.3.2.2 U.2008.11V

Følgende afgørelse omhandler et handlingsforløb, hvor skadelidte kommer til skade ved et færdselsuheld. Skadevolderen og dennes ansvarsforsikringsselskab anerkender erstatningspligten, men der forekommer uenighed om kravets størrelse. Her var det skadelidtes årsløn og tidspunktet for dennes udtræden af arbejdsmarkedet, der var genstand for udmåling af erstatningskravet, og derfor også de elementer der blev diskuteret og anfægtet af selskabet. Forsikringsselskabet foretager udbetaling af den del af kravet, som anerkendes, resten afvises.

Forsikringsselskabet udtaler følgende til støtte for sin påstand om frifindelse: "(...) F.A.L. § 95, stk. 1, ikke er opfyldt, uanset at Topdanmark Forsikring A/S har varetaget den sikredes interesse, og uanset at erstatningsansvaret er anerkendt, og der er udbetalt erstatning i det omfang, denne kunne anerkendes."⁶²

Byretten udtaler hertil følgende: "Det forhold, at Topdanmark har forhandlet direkte med sagsøger om erstatningens størrelse og har udbetalt et erstatningsbeløb til denne, medfører ikke en sådan identifikation mellem forsikringsselskabet og skadevolder, at sag kan anlægges direkte mod forsikringsselskabet, hvorfor sagsøgtes påstand om frifindelse tages til følge."⁶³

I byretten bliver sagens udfald således til fordel for ansvarsforsikringsselskabet, hvor forsikringsselskabet får medhold i sin påstand om frifindelse.

⁶¹ FED2003.2509V, side 2

⁶² U.2008.11V, side 11

⁶³ U.2008.11V, side 13

For landsretten har skadelidte yderligere anført følgende for at søge det bevist, at betingelserne efter FAL § 95, stk. 1 er opfyldt: ”A har i relation til anbringendet om forsikringsaftalelovens § 95 præciseret, at forsikringsselskabet havde anerkendt erstatningspligten. Vedrørende erstatningens størrelse var der alene uenighed om årslønnen og aldersreduktionen, medens selskabet havde anerkendt alle andre poster. Dette må anses tilstrækkeligt til at opfylde betingelsen i § 95, stk. 1, om, at erstatningens størrelse skal være bestemt.”⁶⁴

Landsretten kommer frem til det resultat, at erstatningskravet størrelse ikke er hverken fastslået eller anerkendt, og at betingelsen ikke opfyldes på baggrund af de forhandlinger, der har været foretaget mellem skadelidte og forsikringsselskabet. Landsretten stadfæster dermed byrettens afgørelse.

På baggrund af denne landsretsafgørelse er der således tale om, at hele kravet skal være anerkendt eller fastslået. At forsikringsselskabet eller skadevolder anerkender en del af kravet, medfører på baggrund af både FED2003.2509 og U.2008.11V ikke, at betingelserne efter FAL § 95, stk. 1 er opfyldt. End ikke selvom erstatningspligten er anerkendt og der er foretaget forholdsmæssig udbetaling af erstatning. På denne baggrund er det nødvendigt, at der er opnået en helt klar enighed om erstatningskravet.

8.3.3.2.3 U.2013.3090H

Denne afgørelse behandler spørgsmålet om, hvorvidt skadevolderens ansvarsforsikrings-selskab er den rette sagsøgte i henhold til FAL § 95, stk. 1, eller om den korrekte sagsøgte i stedet var skadevolder.

Skadelidte A kommer i 2003 til skade i en arbejdsulykke i forbindelse med sin ansættelse hos sin arbejdsgiver B. B har en ansvarsforsikring i forsikringsselskabet F. Skadevolderens ansvarsforsikrings-selskab har på sikredes vegne anerkendt, at denne er erstatningsansvarlig for skadelidtes arbejdsulykke: ”I forbindelse med A’s tilskadekomst kan vi oplyse, at vi anerkender erstatningspligten på vores kundes vegne”.⁶⁵ I denne forbindelse bliver der udbetalt erstatning for blandt andet tabt erhvervsevne.

⁶⁴ U.2008.11V, side 14

⁶⁵ U.2013.3090H, side 1

I 2011 stævner A dog forsikringsselskabet F med krav om yderligere erstatning. F afviser kravet med henvisning til, at betingelsen om at kravet størrelse skal være bestemt ikke var opfyldt, og at A derfor var tvunget til at gøre sit krav gældende mod B.

B meddeler at han tilslutter sig A's krav ved følgende erklæring: "Undertegnede erklærer hermed, at jeg kan tiltræde sagsøger, A's opgørelse over godtgørelse for svie og smerte samt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste (...) opgjort til kr. 899.191,05 herunder replik af 12. marts 2012 opgjort til kr. 502,669,61".⁶⁶ I forbindelse med denne erklæring tager forsikringsselskabet kontakt til B, hvor B udtaler, at denne ikke efter yderligere overvejelse kan vurdere størrelsen af erstatningen, og ikke ønsker at medvirke yderligere til sagen.

A anfører, at dennes krav er korrekt fastslået ifølge betingelserne efter FAL § 95, stk. 1, og at forsikringsselskabet indsigelser ikke er uden reelt indhold.⁶⁷ Hertil argumenterer A for, at godtagelse af disse ureelle indsigelser strider imod bestemmelsens formål, da de fremføres med henblik på at afskære et berettiget erstatningskrav. Subsidiært bliver det gjort gældende, at forsikringsselskabet ved sin forhandling med A, har fraveget FAL § 95, stk. 1.^{68 69}

F anfører, at det stadigvæk, til trods for at selskabet har forestået kontakten, er arbejdsgiver, der er den erstatningsansvarlige. I forbindelse hermed anføres det ligeledes, at det er gængs praksis, at korrespondancen foretages af forsikringsselskabet.⁷⁰

Byretten giver medhold til skadelidte. Landsretten stadfæster byrettens afgørelse. Modsat finder Højesteret ikke, at erstatningens størrelse er fastslået på en bindende måde⁷¹, hvorfor forsikringsselskabet i medfør af FAL § 95, stk. 1 ikke var korrekte sagsøgte.

⁶⁶ U.2013.3090H, side 3

⁶⁷ U.2013.3090H, side 3

⁶⁸ U.2013.3090H, side 4

⁶⁹ Dette synspunkt forekommer besynderligt, da FAL § 95, som behandlet tidligere i afhandlingen, må antages at være præceptiv til trods for, at dette ikke fremgår udtrykkeligt af bestemmelsens ordlyd. – Yderligere herom findes ovenfor i afsnit 8.2.

⁷⁰ U.2013.3090H, side 4

⁷¹ U.2013.3090H, side 6

Heraf kan det udledes, at det således ikke er tilstrækkeligt, at ansvarsforsikringsselskabet har været involveret i sagen. End ikke selvom involveringen er foregået i høj grad og kontakten er sket gennem forsikringsselskabet og ikke til skadevolder.

8.3.3.2.4 U.2020.3849V

A var under et besøg i T's forretning kommet til skade. A's advokat retter derfor henvendelse til T for at få denne til at anerkende erstatningsansvaret, da det på daværende tidspunkt ikke var muligt at opføre det fulde erstatningskrav, da omfanget heraf endnu ikke var kendt af A eller dennes advokat. T's forsikringsselskab G kontakter A's advokat og anerkender her T's erstatningspligt, dog anerkendes størrelsen af kravet ikke på pågældende tidspunkt.

A har som sagsøger af forsikringsselskabet G fremsat påstand om, at G skal anerkende at være rette sagsøgte i forhold til A's personskade hos G's kunde T. Forsikringsselskabet G påstår, at denne ikke er rette sagsøgte, og at A i stedet skulle anlægge sag mod T.

I sagsfremstillingen gør A's advokat ligeledes gældende, at forsikringsselskabet har optrådt som part i sagen, og på denne baggrund altså må have indtrådt som part ved at varetage hele korrespondancen og sagsbehandlingen.⁷² Samtidig anføres det fra A's side, at G på baggrund af sin loyalitetspligt burde have oplyst om, at denne ikke var rette sagsøgte.

Den skadelidte var her ikke afskåret fra at få erstatningens størrelse fastslået, således kunne der således ikke antages at være noget reelt behov for at indrømme direkte krav i den pågældende situation.⁷³

Hvis der tidligere har været uklarhed angående betingelserne efter FAL § 95, stk. 1 – altså om disse var kumulative betingelser, kan det efter denne dom helt klart fastlægges, at det er en nødvendighed for anvendelse af FAL § 95, stk. 1, at både erstatningspligten og erstatningen størrelse er fastslået. Desuden kan det af dommen ligeledes udledes, at til trods for hvor meget forsikringsselskabet har stået for kontakten med skadelidte, så bliver denne ikke korrekte sagsøgte af den grund. Derfor vil det stadigvæk være den sikrede

⁷² U.2020.3849V, side 3

⁷³ U.2020.3849V, side 4

skadevolder, der er rette sagsøgte indtil betingelserne for direkte krav efter stk. 1 er opfyldt. Herved kan det også fastslås, at der mellem skadelidte og forsikringsselskabet ikke påhviler parterne en loyalitets- eller oplysningspligt, som påfører forsikringsselskabet et ansvar for, inden sagsanlæg, at oplyse, at denne ikke er rette sagsøgte. Tidligere praksis viser desuden, at der ikke påhviler et ansvarsforsikringsselskab en pligt til at vejlede skadelidte eller dennes advokat om FAL § 95.⁷⁴

Slutteligt kan det af dommen udledes, at det faktum, at skadelidtes krav mod skadevolderen herved er forældes, ikke medfører en fravigelse af betingelserne om, at erstatningens størrelse og erstatningspligten skal være fastslået. Så til trods for at loven og bestemmelsens har til hensigt at virke som et socialt beskyttelsesværn er dette ikke i tilfælde her nok til, at de i loven fastsatte betingelser skal fraviges.

Dommen er ligeledes udtryk for, at retspraksis på nuværende tidspunkt fortsat er som fastsat i U.2013.3090H.

8.3.4. Sammenfatning

Af ovenstående afsnit kan det således sammenfattes, at der kræves hjemmel for at skadelidte kan rette sit krav mod skadevolderens forsikringsselskab. Denne hjemmel findes i FAL § 95, stk. 1. For et direkte krav efter FAL § 95, stk. 1 kræves det, at skadevolderen er erstatningsansvarlig, og at størrelsen på kravet er klart fastslået. Er begge betingelser opfyldt samtidig med, at skadelidte endnu ikke er fyldestgjort, foreligger muligheden for direkte krav. Disse betingelser kan opfyldes på en række måder.

Det syner således, på baggrund af ovenstående afsnit, at der findes en begrænset mængde af trykt praksis, hvor betingelserne opfyldes. I langt de fleste forekommende trykte afgørelser, statueres det, at betingelserne ikke anses for opfyldt. På baggrund af afgørelserne hvor betingelserne ikke opfyldes, er der mulighed for at udlede en række elementer, der modsætningsvist kan være afgørende for at statuere betingelserne opfyldt, hvor det direkte krav således kan indrømmes.

⁷⁴ FED 2004.2144

Som det fremgår af FED 2002.37Ø kan en erklæring, der anerkender erstatningspligten for den indtrufne skade, og at erstatningsstørrelsen, være tilstrækkelig. Det er en nødvendighed betingelserne opfyldes på en måde, der er utvetydig. Der må på denne baggrund ikke herske tvivl om, hvorvidt pligten og kravet er anerkendt. En erklæring skal således tage stilling til både pligten og erstatningsstørrelsen. Sker det, at der i sagsforløbet fremkommer skiftende erstatningsstørrelser, taler dette for en afvisning af erklæringen.

I U.2007.371H åbner højesteret for muligheden for direkte krav til trods for, at betingelserne ikke opfyldes. Anvendelsen af FAL 95, stk. 1 kræver således, ifølge Højesteret, at skadelidte har mulighed for ved retssag mod skadevolder eller på anden bindende vis, at få fastslået erstatningspligten og erstatningens størrelse. Udfaldet begrundes med formålsfortolkning af bestemmelsen samt, at det ifølge forarbejderne, er skadelidte ansvarsforsikringen skal komme til gode.

Slutteligt er det værd at bemærke, at skadelidte, i langt størstedelen af afgørelserne, anfører at forsikringssselskabet er rette sagsøgte, da disse har forestået korrespondancen. Der foreligger dog endnu ingen retspraksis, der taler for at acceptere denne argumentation.

8.4. FAL § 95, stk. 2

Lov om forsikringsaftaler § 95 stk. 2 lyder som følger:

Stk. 2. Den skadelidte indtræder endvidere i den sikredes ret imod selskabet, hvis skadelidtes krav på erstatning er omfattet af sikredes konkurs, tvangsakkord eller gældssanering. I det omfang skadelidtes krav ikke er blevet dækket, kan det fulde krav på erstatning rettes mod selskabet. Selskabet skal i de i 1. pkt. nævnte tilfælde uden ugrundet ophold underrette den sikrede om, at det har modtaget et krav på erstatning.⁷⁵

Herved giver FAL § 95, stk. 2 skadelidte ret til direkte krav mod forsikringssselskabet i tilfælde af skadevolderens konkurs, tvangsakkord eller gældssanering.

⁷⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1237 af 09/11/2015

8.4.1. Grundlaget for bestemmelsen

I 2003 bliver forsikringsaftalelovens § 95 udvidet med en ny tilføjelse. Efter lovændringen indføres der i bestemmelsen et nyt stk. 2.⁷⁶ Herved rykkes det tidligere stk. 2 og bliver til det nugældende stk. 3. Denne ændring sker ved lov 2003-06-10 nr. 434.

Denne udvidelse af adgangen til direkte krav har sin primære begrundelse i de to domme centrale domme - U.2001.1285H og U.2001.1303H. Højesteret havde i disse afgørelser taget stilling til skadelidtes mulighed for direkte krav i tilfælde af skadevolderens konkurs samt den retsstilling skadelidte måtte opnå ved indrømmelse heraf.

8.4.1.1. U.2001.1285H

I 1989 kommer A i forbindelse med sit arbejde som elektriker til skade med en lift. Denne lift var produceret af P. I 1993 bliver producentens tvangsakkord stadfæstet, hvorfor P's gæld fra før 1993 blot dækkes med 25%.

I 1997 bliver det ved dom fastslået, at P er erstatningsansvarlig for A's tilskadekomst. Under henvisning til tvangsakkorden fra 1993 bliver A's krav mod P dog nedsat til 25 %.

P har en erhvervsansvarsforsikring hos forsikringsselskabet F. Denne udbetaler de 25 % af erstatningen, som P er pålagt at betale til A. Som følge heraf vælger A at sagsøge F med krav om at betale af det fulde erstatningsbeløb.

Forsikringsselskab F har under henvisning til tvangsakkorden udelukkende fyldestgjort skadelidte A for 25% af erstatningskravet. Dog finder Højesteret, at den skadelidte, på baggrund af formålet med bestemmelsen og forarbejderne til FAL § 95, stk. 1, uden tvivl har krav på, at forsikringsselskabet foretager udbetaling af hele erstatningsbeløbet.⁷⁷ Således uden at der foretages nedskrivningen på baggrund af tvangsakkorden.

Denne doms princip angående skadelidtes ret til det fulde krav, til trods for skadevolders insolvens, er videreført til den nugældende FAL § 95, stk. 2, hvor det som anført ovenfor fremgår, at skadelidte har ret til det fulde krav, såfremt skadelidt ikke allerede er blevet dækket. Derfor bliver den skadelidtes erstatningskrav ikke nedsat med begrundelse i den sikrede skadevolders konkurs, tvangsakkord eller gældssanering.

⁷⁶ Tegldal, Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, side 607

⁷⁷ U.2001.1285H, side 7

8.4.1.2. U.2001.1303H

Skadelidte A kom til skade ved en arbejdsulykke i forbindelse med sin ansættelse hos virksomheden B. B havde en ansvarsforsikring ved forsikringsselskabet F.

B blev erklæret konkurs, hvorefter A valgte at anlægge sag mod F. Forsikringsvirksomheden F påstod frifindelse efter FAL § 95, stk. 1, da betingelserne heri ikke var opfyldt. Hertil udtaler Højesteret, at de andre nordiske landes forsikringsaftalelove tillader skadelidte direkte krav i tilfælde af skadevolderens konkurs, hvorfor det ligeledes må være meningen med den danske udgave.⁷⁸

Herved var skadelidte således ikke tvunget til at søge betingelserne opfyldt, og skadevolderens konkurs medførte, at skadelidte fik mulighed for at rette sit krav mod ansvarsforsikringsselskabet.

8.4.1.3. Bestemmelsens forarbejder

I 1999 bliver der nedsat et udvalg på baggrund af et kommissorium, hvorved Folketinget har pålagt justitsministeren at samle et udvalg, der skulle stå for revision af forsikringsaftaleloven.⁷⁹

En af udvalgets opgaver var at gennemgå FAL's bestemmelser med henblik på et generelt gennemsyn heraf.⁸⁰ Ligeledes blev udvalget bedt om at tage stilling til, om der forelå et behov for at modernisere og ajourføre loven, der på pågældende tidspunkt var 70 år gammel. Desuden blev udvalget påbudt, at arbejdet skulle afspejle, at loven fortsat skulle beholde sin status som beskyttelseslov i henhold til forsikringstagerne.⁸¹ Fokus ved udvalgets gennemgang af forsikringsaftaleloven har været, at der alene burde foretages ændringer, hvis der forelå et praktisk behov. Ovenstående var både i forhold til ændringer af eksisterende bestemmelser, men også hvis der forelå årsager til at indføre nye bestemmelser.⁸²

I forbindelse med kommissionens arbejde bliver forsikringsaftalelovens § 95 også genstand for behandling. På daggældende tidspunkt kunne var der udelukkende mulighed

⁷⁸ U.2001.1303H, side 4

⁷⁹ KBET 2002 nr. 1423, side 1

⁸⁰ KBET 2002 nr. 1423, side 1

⁸¹ KBET 2002 nr. 1423, side 1

⁸² KBET 2002 nr. 1423, side 7

for, at skadelidte kunne rette sit krav mod forsikringsselskabet, når ansvaret og kravets størrelse var fastslået.⁸³ Det havde navnlig i praksis voldt til problemer, hvor skadevolderen var insolvent.⁸⁴

Her bliver det af udvalgets flertal foreslået, at § 95 skal bringes i overensstemmelse med den af Højesteret anlagte praksis. Således foreslog disse, at der skulle ske en nærmere præcisering og opdatering af, hvornår skadelidte kunne rette sit erstatningskrav mod skadevolderens forsikringsselskab. Her blev det til et forslag, hvorefter man agtede at indføre, at det i tilfælde af skadevolderens insolvens skulle være udgangspunktet, at skadelidte kunne rette sit krav mod ansvarsforsikringsselskabet. Hvilket i disse tilfælde ville medføre, at skadevolderen ikke først var tvunget til at søge skadevolderens anerkendelse af erstatningskravet og erstatningens størrelse eller ved at opnå dom over denne.⁸⁵

I forbindelse med flertallets forslag foreslog et mindretal på 2 medlemmer i stedet, at der skulle udarbejdes en generel regel, der skulle give mulighed for, at skadelidte kunne søge sig fyldestgjort direkte hos ansvarsforsikringsselskabet som udgangspunkt.⁸⁶

8.4.2. Konkurs, tvangsakkord og gældssanering

Som beskrevet ovenfor angår det direkte krav efter FAL § 95, stk. 2 tilfælde hvor skadevolder er under konkursbehandling, tvangsakkord eller ved dennes gældssanering ved insolvens.

For at undersøge hvordan betingelserne for direkte krav efter FAL § 95, stk. 2 opfyldes, er det nødvendigt at undersøge en række af konkursloven bestemmelser, da denne indeholder regler, der i tilfældet supplerer betingelserne.⁸⁷

Konkursloven indeholder i afsnit 2 regler om konkurs, i afsnit 1A regler om rekonstruktion/ tvangsakkord og i afsnit 4 således regler om gældssanering.

⁸³ f.eks. ved at der opnås dom over skadevolderen

⁸⁴ KBET 2002 nr. 1423, side 3

⁸⁵ KBET 2002 nr. 1423, side 51

⁸⁶ KBET 2002 nr. 1423, side 55

⁸⁷ Tegldal, Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, side 607

8.4.2.1. Konkurs

Som nævnt indeholder afsnit 2 i konkursloven⁸⁸ regler angående konkurs. Heri bestemmes i hvilke tilfælde, der er tale om en konkurs, samt de retsvirkninger der følger af en konkurs mv. Det følger af KL § 38, at konkursmassen anvendes til fyldestgørelse af de fordringshavere, der ved afsigelse af konkursdekret, har et krav mod skyldneren. Derved er det også en forudsætning for skadelidtes brug af FAL § 95, stk. 2, at dennes erstatningskrav er opstået forud for afsigelsen af konkursdekretet mod skadevolder.

Hvornår erstatningskravet er opstået, afhænger af, hvornår den skadevoldende adfærd er udvist.⁸⁹ Tidspunktet for kravets opståen er derved af stor betydning i forhold til om skadelidte kan gøre kravet gældende overfor selskabet i medfør af stk. 2. Dette er tilfældet ved både konkurs, tvangsakkord og gældssanering.

Hvis kravet på baggrund af erstatningsretten er stiftet forud for afsigelsen af konkursdekretet, medfører dette, at den skadelidtes erstatningskrav er omfattet af konkursen, hvorved betingelsen for direkte krav efter FAL § 95, stk. 2 er opfyldt.

I dette tilfælde vil skadelidte således have mulighed for at rette sit krav direkte mod den konkursramte skadevolders ansvarsforsikringsselskab.

8.4.2.2. Tvangsakkord

I FAL § 95, stk. 2 nævnes skadevolders tvangsakkord som et tilfælde, hvor skadelidte får direkte krav mod forsikringsselskabet. På tidspunktet for indsættelsen af den nugældende stk. 2 i FAL § 95 indeholdt konkursloven et afsnit om tvangsakkord. Dette er dog senere hen ændret således, at det tidligere afsnit om tvangsakkord blev erstattet med det nugældende afsnit 1A om rekonstruktion.

For at vurdere om skadelidtes erstatningskrav er omfattet af skadevolders tvangsakkord, kan KL § 10, stk. 2, nr. 1 med fordel undersøges. Heraf fremgår det, at en tvangsakkord ikke kan omfatte fordringer, der er stiftet efter skifterettens modtagelse af et rekonstruktionsforslag. Således er krav, der forekommer efter dette tidspunkt ikke omfattet af tvangsakkord. Derved vil skadelidtes erstatningskrav, der opstår herefter ikke være

⁸⁸ LBK nr. 775 af 03/05/2021

⁸⁹ *Eyben, Bo von og Helle Isager*, Lærebog i erstatningsret, side 500

omfattet, og derved vil skadelidte ikke have mulighed for at anlægge sag direkte mod skadevolders ansvarsforsikringsselskab efter FAL § 95, stk. 2.

Omvendt vil krav, der er fremkommet inden ovenstående tidspunkt være omfattet, og betingelserne efter FAL § 95, stk. 2 opfyldt.

8.4.2.3. Gældssanering

Reglerne om gældssanering findes i konkurslovens afsnit 4. I relation til direkte krav efter FAL § 95, stk. 2 er særligt to bestemmelser af relevant betydning i forhold til om skadelidte kan søge sit krav dækket direkte hos forsikringsselskabet. Af KL § 199, stk. 1 fremgår det, at gældssaneringen omfatter de fordringer, der er stiftet inden indledningen af sagen om gældssanering.

I KL § 199, stk. 1 henvises der til KL § 206, som fastsætter, at gældssanering anses for indledt, når skifteretten træffer afgørelse herom. Således har skifterettens kendelse i den pågældende gældssaneringssag betydning for, om skadelidte får mulighed for at rette sit krav mod sikrede skadevolders ansvarsforsikring. Stiftes erstatningskravet på baggrund af erstatningsretlige regler inden skifterettens kendelse, vil kravet været omfattet. Derved vil skadelidte i henhold til FAL § 95, stk. 2 have et direkte krav mod ansvarsforsikringsselskabet.

9. Forholdet mellem forsikringstager og forsikringsselskabet

9.1. Sagsomkostninger – FAL § 92

I forbindelse med, at en skadevolder muligvis er erstatningsansvarlig, og ikke vil anerkende dette, vil skadelidte som nævnt være tvunget til at søge betingelserne opfyldt ved dom over skadevolder. I den sammenhæng opstår spørgsmålet om, hvem der skal dække omkostningerne til skadevolderens advokatbistand. Disse omkostninger kan betegnes som redningsomkostninger.⁹⁰

Det forekommer her naturligt, at forsikringsselskabet har en stor interesse i, at den sikrede bliver forsvaret overfor erstatningskrav, som er usikre. Forsikringsaftalelovens § 92 indeholder en bestemmelse, der medfører, at omkostninger som opstår i forbindelse med, at den sikrede skadevolder forsvarer sig mod erstatningskrav, omfattes af forsikringen.

⁹⁰ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 842

Dog indeholder FAL § 92, stk. 1 den begrænsning, at omkostninger udelukkende dækkes af forsikringen, hvis de må antages at være rimelige omstændighederne taget i betragtning.

Spørgsmålet om hvorvidt sagsomkostninger, som sikrede har pådraget sig i forbindelse med sit forsvar, er rimelige må afgøres ud fra en konkret stillingtagen i de enkelte tilfælde.⁹¹ I den forbindelse har selskabets holdning naturligvis stor betydning for, om omkostningerne har været rimelige.

Har forsikringsselskabet nægtet at udbetale erstatningen før betingelserne efter FAL § 95, stk. 1 er bestemt ved retsafgørelse, må selskabet naturligt også være den primære til at oppebære disse sagsomkostninger. Mere uklart er det i modsatte tilfælde, hvor forsikringsselskabet fra start ønsker at foretage erstatningsudbetalingen, men hvor den sikrede skadevolder ikke vil acceptere erstatningsansvaret uden dom. Den sikrede kan have interesse i ikke, som udgangspunkt, at anerkende kravet, af flere årsager. Det kan ikke udelukkes, at der i forsikringsvilkårene fremgår, at den sikrede vil miste sin bonusret eller ligefrem kan opsiges af forsikringsselskabet. I første omgang står det skadevolder frit for, om denne ønsker at anerkende skadelidtes krav.⁹²

I ovenstående tilfælde må selskabets standpunkt naturligvis tillægges en vis vægt i vurderingen af, om omkostningerne har været rimelige. Dette skyldes, at det primært er forsikringsselskabet der står overfor en økonomisk byrde i henhold til erstatningsudbetalingen og dækningen af omkostninger til advokat og retssag. Herved har ansvarsforsikringsselskabet også en interesse i ikke at blive pålagt flere omkostninger end hvad højst nødvendigt er.

Hvis forsikringsselskabet blot udbetaler erstatningsbeløbet uden retssag, vil der være mulighed for, at selskabet kan spare de omkostninger, der måtte være forbundet med en sådan retsafgørelse. Heri foreligger dog en risiko for, at skadevolder end ikke er erstatningsansvarlig, hvilket kunne tænkes blive udfaldet ved dom. Modsat er der også risiko for, at

⁹¹ *Bentzon, Asbjørn Drachmann*, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagregister, side 381

⁹² Dog er det her vigtigt at være opmærksom på FAL § 94, som behandles nedenfor i afsnit 9.2

erstatningsbeløbet bliver højere end det først krævede beløb. Således er der en lang række elementer, der skal vurderes, når denne beslutning skal træffes.

Som nævnt kan den sikrede naturligvis have en interesse i, at sagen afgøres ved domstolene. Hvis skadevolderens ansvarsforsikringsselskab skal udbetale erstatning til skadelidte, kommer den sikrede med stor sandsynlighed til at skulle afholde udgift til selvrisko. Der er ligeledes risiko for, at det erstatningsbeløb som skadelidte kræver, overstiger den forsikringssum, der er aftalt mellem sikrede og forsikringsselskabet.

Alt overstående er vigtigt at inddrage i overvejelserne, når det skal afgøres om sagen skal prøves eller ej. Dog tyder det alt andet lige på, at hvis der forekommer tvivl om skadevolders ansvar, så har denne ret til at få sagen prøvet: ” (...) men som almindelig Regel kan det dog vist opstilles, at overalt, hvor der er rimelig Tvivl om selve Ansvarsgrundlaget, er den sikrede berettiget til at forlange dette prøvet ved Domstolene, hvorimod man, naar Striden kun staar om Erstatningens Størrelse, hovedsageligt maa lægge Vægt paa, om den sikrede har en ikke uvæsentlig økonomisk Interesse i at faa dette Spørgsmål afgjort ved Dom.”⁹³

Fra retspraksis kan nævnes U.2001.2059 H. I denne sag havde et ejendomsselskab B udbudt et byggeprojekt i licitation. Herefter bliver ejendomsselskabet mødt med et erstatningskrav fra en forbigået entreprenør C. Dette var sket på baggrund af fejlagtig rådgivning fra ingeniørfirma A. Ingeniørfirmaet var forsikret hos forsikringsselskab F.

A blev under retssagen erklæret konkurs, men forsikringsselskab F havde dog overfor ejendomsselskabet anerkendt erstatningsansvaret. B blev under retssagen pålagt at betale entreprenør C det påståede erstatningsbeløb samt C's sagsomkostninger. Dette beløb udbetalte forsikringsselskabet.

Herefter søgte ejendomsselskabet forsikringsselskabet om udbetaling af de af ejendomsselskabet afholdte sagsomkostninger. Forsikringsselskabet afviste dog at udbetale B's egne sagsomkostninger. Da Højesteret fandt, at sagen ligeledes var ført i

⁹³ *Bentzon, Asbjørn Drachmann, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagregister, side 382*

forsikringssselskabets interesse, så måtte denne dække rimelige omkostninger til forsvar. Højesteret henviser ikke til FAL § 92, men det antages, at resultatet grunder i analogi her.⁹⁴

9.2. Skadevolders anerkendelse af erstatningsansvar – FAL § 94

Det direkte krav mod forsikringen bunder i den skadelidtes erstatningskrav mod skadevolder. Dette følger direkte af ordlyden af FAL § 95, stk. 1, da betingelser for det direkte krav er, at erstatningspligten og erstatningsstørrelsen er fastslået. Som det ligeledes er behandlet i afsnit 8.3.2 er det tilstrækkeligt for, at betingelserne er opfyldt, at skadevolder anerkender pligten og størrelsen på kravet. Det betyder således, at et direkte søgsmål mod skadevolderens ansvarsforsikringssselskab forudsætter, at erstatningspligten og erstatningsstørrelsen er fastlagt inden kravet rettes mod ansvarsforsikringssselskabet.

Det kan forekomme særligt vidtgående, at skadevolder ved sin anerkendelse af skadelidtes krav, kan binde selskabet til at udbetale en given erstatningssum til skadelidte, uden selv at have haft indflydelse på fastlæggelsen af erstatningskravet og størrelsen af erstatningen. Derfor ses det, at der i forsikringsvilkårene ved private ansvarsforsikringer ofte foretages ansvarsfraskrivelse, således at selskabet er fri for ansvar, såfremt skadevolder accepterer et erstatningskrav og kravets størrelse uden forudgående kontakt med selskabet.⁹⁵

Det ansvarsbegrænsende vilkår ville have en uforholdsmæssig stor indskrænkning på skadelidtes mulighed for at søge sig fyldestgjort hos forsikringssselskabet, hvis selskabet uden videre kunne indføre vilkår af denne type. Derfor bliver vilkårstypes også reguleret. I forsikringsaftalelovens kapitel om ansvarsforsikringer findes reguleringen. Disse ansvarsbegrænsende vilkår reguleres af FAL § 94.

FAL § 94 har det grundlæggende formål at sikre, at ansvarsforsikringens formål rent faktisk opfyldes⁹⁶, således at denne forsikringstype reelt har værdi for forsikringstageren. Hvis forsikringssselskaberne havde mulighed for at fraskrive sig dækning i forsikringsvilkårene, kunne konsekvensen i værste fald være, at forsikringstypen var overflødig.

⁹⁴ Tegldal, *Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup*, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, side 591

⁹⁵ Tegldal, *Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup*, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, side 595

⁹⁶ Tegldal, *Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup*, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, side 595

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at FAL § 94 om vilkårs ugyldighed kun finder anvendelse, hvis skadevolders godkendelse af kravet sker for at opfylde dennes retspligt. Hvis anerkendelsen modsat sker udenretligt, så forbliver selskabet som udgangspunkt ansvarsfrit.⁹⁷ Dermed bliver konsekvensen, at hvis sikrede udenretligt anerkender sin erstatningspligt overfor skadelidte eller dækker dennes krav, at sikredes forsikringsselskab ikke bindes af denne disposition.⁹⁸ I et sådanne tilfælde er det op til den sikrede skadevolder at godtgøre, at der ved dennes anerkendelse eller betaling af kravet er sket for at opfylde en retspligt.⁹⁹

På baggrund af ovenstående ses det ofte i praksis, at det primært er selskabet, der står for dialogen med skadelidte. Ved at selskabet forestår for kontakten med skadelidte, i forbindelse med fastlæggelse af ansvar og opgørelse af krav, mindskes det principielt, at der opstår situationer, hvor det er nødvendigt at anvende FAL § 94.

Det forekommer dog betænkeligt, hvis et ansvarsforsikringsselskab er afskåret fra at bestride erstatningspligten eller erstatningens størrelse, da selskabet i nogle tilfælde har været uden indflydelse i denne proces. Ligeledes er dansk rets udgangspunktet, at domme kun har retskraft mellem sagens parter, og altså derfor som udgangspunkt ikke er bindende for forsikringsselskabet.¹⁰⁰

Det gør imidlertid betingelserne i FAL § 95, stk. 1 overflødige, hvis et forsikringsselskab, selvom skadelidte har opnået dom over skadevolder vedrørende kravet, kan gøre indsigelse mod erstatningspligten og kravets størrelse. Således ville skadelidtes retsskridt mod skadevolder blot være en processuel belastning. Derfor må det på denne baggrund antages, at en dom over den sikrede skadevolder alligevel vil have en vis form for bevismæssig gennemslagskraft i tilfælde af, at forsikringsselskabet bestrider erstatningsansvaret eller kravets størrelse. Dog vil det stå forsikringsselskabet frit for alligevel at bestride at være rette sagsøgte med begrundelse i, at betingelserne ikke er opfyldt. Her vil skadelidte føre bevis ved henvisning til den dom, som er opnået over skadevolder. I tilfælde af at

⁹⁷ Tegldal, Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, side 596

⁹⁸ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 844

⁹⁹ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 844

¹⁰⁰ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 845

anerkendelsen sker ved en erklæring fra skadevolder, må skadelidte i stedet føre bevis for, at denne er udtryk for, at skadevolder blot opfylder sin retlige forpligtelse.

9.3. Forsikringselskabet anerkendelse af erstatningsansvar

Der kan i praksis forekomme tilfælde, hvor selskabet vil anerkende skadelidtes krav, men hvor forsikringstageren ikke ønsker dette. Den skadevoldende forsikringstager kan have forskellige årsager til ikke at ville acceptere sit erstatningsansvar. Som nævnt ovenfor kan en af årsagerne være, at der mellem sikrede og selskabet er aftalt selvrisko.

Forsikringstagerens ansvarsforsikringselskab har som udgangspunkt ikke ret til at anerkende skadelidtes krav godkendelse fra forsikringstageren. Vælger ansvarsforsikringselskabet til trods herfor at anerkende eller godkende skadelidtes krav uden aftale med sikrede, bliver forsikringselskabet naturligvis bundet overfor den skadelidte. Imidlertid bliver sikrede dog som udgangspunkt ikke bundet heraf. Således tager forsikringselskabet, hvis det godtager kravet udenom skadevolder, en standpunktsrisiko: ”Skulde Selskabet alligevel indlade sig derpaa, gør det det paa egen Risiko, og viser det sig, at skadelidte intet Krav havde mod den sikrede, eller at Kravet faldt udenfor Forsikringsaftalen, vil den sikrede eller Forsikringstageren kunne paastaa, at Aftalen fortsættes uforandret, som om ingen Forsikringsbegivenhed havde fundet Sted.”¹⁰¹ Modsatrettet betyder det således, at hvis selskabet formår at bevise, at den sikrede havde en retspligt til at betale, så kan forsikringstageren ikke kræve, at forsikringen skal fortsætte på samme vilkår som tidligere.¹⁰²

Det er derved først, når skadevolderens erstatningsansvar og erstatningsstørrelsen er bestemt, at forsikringselskabet kan godkende skadelidtes krav med bindende virkning for skadevolderen.¹⁰³

Dog kan skadevolders manglende ønske om at anerkende kravet, medføre at skadevolder komme til at betale yderligere omkostninger, hvis der påløber ekstra omkostninger efter det tidspunkt, hvor selskabet har angivet, at de vil dække kravet.

¹⁰¹ KBET 1925 Kommissionsbetænkning, side 67

¹⁰² Bentzon, Asbjørn Drachmann og Knud Christensen, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagsregister, side 481

¹⁰³ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 846

10. Forholdet mellem skadelidte og forsikringselskabet

10.1. Identifikation mellem skadelidte og skadevolder

Ifølge forsikringsaftalelovens § 95, stk. 1 og stk. 2 indtræder den skadelidte i det krav som sikrede skadevolder måtte have mod dennes forsikringselskabet. Dette fremgår direkte af bestemmelsens ordlyd. At formålet med bestemmelsen er, at den skadelidte skal indtræde i sikredes ret mod forsikringselskabet, antages at være en almindelig anerkendt holdning.¹⁰⁴

Da den skadelidte indtræder i den sikredes krav, afleder denne rettigheder og forpligtelser heraf. Derved kan skadelidte heller ikke opnå bedre ret end skadevolder. Skadelidte indtræder således i den sikredes ret efter forsikringsvilkårene mellem den sikrede skadevolder og ansvarsforsikringselskabet. Derved sker der identifikation mellem skadevolder og skadelidte. Denne identifikation er skadelidte nødsaget til at acceptere.

Derved indtræder skadelidte således i den sikrede skadevolders krav mod forsikringselskabet. Hvilke vilkår og aftaler der gælder i forholdet mellem sikrede og forsikringselskabet, er således af afgørende betydning for indholdet af skadelidtes krav mod forsikringselskabet. Dette følger af hovedreglen om, at skadelidte ikke opnår bedre ret mod selskabet, end den sikrede skadevolder ville have opnået. Derved medfører dette modsætningsvist, at skadelidte opnår samme ret, som skadevolder har overfor ansvarsforsikringselskabet.

10.2. Ansvarsforsikringselskabets indsigelsesret

Som anført medfører et direkte krav efter FAL § 95, stk. 1 eller stk. 2, at skadelidte indtræder i sikrede skadevolders krav mod forsikringselskabet. Skadelidte afleder således sin ret af skadevolder, hvorfor skadelidte på denne baggrund ikke bliver stillet bedre overfor forsikringselskabet end sikrede skadevolder havde været.

Når skadelidte indtræder i sikrede skadevolders krav mod selskabet, opstår spørgsmålet om, hvorledes ansvarsforsikringselskabet kan gøre indsigelser gældende over for skadelidte.

¹⁰⁴ Bentzon, Asbjørn Drachmann og Knud Christensen, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagsregister, side 481

Det direkte krav bliver altså begrænset af de eventuelle kontraktvilkår, der er indgået aftale om mellem sikrede og dennes forsikringsselskab. Herved kan der ske begrænsning i skadelidtes direkte krav på baggrund af forsikringstagerens oplysningspligt, den sikredes forsætlige fremkaldelse af forsikringsbegivenheden, forsikringens dækningsomfang, sikkerhedsforholdsregler med videre.¹⁰⁵ Ligeledes kan den selvrisiko, der er aftalt mellem sikrede og forsikringsselskabet også få betydning for skadelidtes direkte krav. Dette følger direkte af kommentarerne til det oprindelige lovudkast: "(...) Han¹⁰⁶ har alle de Retigheder og Pligter, som Loven og Aftalen giver eller paalægger (...), og det kommer an paa hans Forhold, om Aftalen helt eller delvis er ugyldig, fordi han har tilsidesat saadanne Forpligtelser."¹⁰⁷ Således er der risiko for, at den skadelidte, på baggrund af den sikredes forhold, må tåle fradrag i det erstatningsbeløb, der udbetales fra ansvarsforsikringen.

10.2.1. Selvrisiko

Om skadevolderens selvrisiko skulle have betydning for skadelidtes direkte krav mod forsikringsselskabet, blev behandlet i U.2013.2785H. Sagen omhandler arbejdstager A, der var ansat hos virksomhed B. Virksomhed B havde lejet A ud til virksomhed C. Herefter var ansvaret for A, ifølge byretten og landsretten, overgået til C, som derfor blev kendt erstatningsansvarlig for arbejdstagerens skade. Dog blev skibsværftet kort efter arbejdsulykken erklæret konkurs.

Da sikrede var erklæret konkurs, var det FAL § 95, stk. 2, der var relevant for skadelidtes direkte krav. Den ansvarsforsikring som skibsværftet havde tegnet, havde en selvrisiko på 10.000 kr. pr. skadesbegivenhed. Derfor blev det primære spørgsmål, hvorledes denne selvrisiko skulle fradrages arbejdstageren erstatningsudbetaling fra forsikringsselskabet.

Landsretten fandt på baggrund af ordlydsfortolkning af FAL § 95, stk. 2, at skadelidte havde ret til fuld erstatning uden fradrag for selvrisikoen.¹⁰⁸ Landsrettens resultat blev, at forsikringsselskabet ikke kunne fradrage selvrisikobeløbet. Ved dette resultat foretog landsretten en fortolkning af ordene det fulde krav. Med begrundelsen lagde landsretten principielt op til, at skadelidte ville opnå en bedre retsstilling mod ansvarsforsikringsselskabet end den sikrede skadevolder, hvilket ikke harmonerer med at skadelidte indtræder

¹⁰⁵ Tegldal, Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, side 604

¹⁰⁶ Den sikrede

¹⁰⁷ KBET 1925 Kommissionsbetænkning, side 67

¹⁰⁸ U.2013.2785H, side 9

i sikredes ret. Derved åbnede landsretten ligeledes for, at skadelidte ved anvendelse af FAL § 95, stk. 2 ville opnå bedre retsstilling end en skadelidt ville efter FAL § 95, stk. 1. Derfor må landsretten ordlydsfortolkning og derved også landsrettens afgørelse siges at stride imod forarbejderne til FAL § 95.

Med landsrettens afgørelse blev der foretaget en markant ændring af retstilstanden, således ansvarsforsikringsselskabet nu var forpligtet ud over det, der var fastsat i forsikringsvilkårene mellem forsikringstageren og forsikringsselskabet. Praksis ville derfor efter landsretsafgørelsen blive således, at skadelidte ville opnå en bedre retsstilling end den sikrede skadevolder ville have, hvilket ikke lader sig forene med, at skadelidte afleder sin ret af skadevolder.

Da der netop var tale om en så markant ændring, var det særdeles afgørende, at Højesteret fik muligheden for at foretage principal stillingtagen til, hvorledes denne fortolkning af bestemmelsen som foretaget af landsretten, skulle opretholdes. Hvis Højesteret skulle vælge at stadfæste landsrettens afgørelse, ville dette medføre, at forsikringsselskaberne ville have uhyrlige vanskeligheder i deres risikoberegning, selvrisiko fastlæggelse, forsikringsvilkår mv. da skadelidte herefter ikke længere skulle tåle reduktion af sit erstatningskrav på baggrund af skadevolderens forsikringsforhold.

For Højesteret blev det af forsikringsselskabet gjort gældende, at FAL § 95, stk. 2, 2. pkt. skulle anvendes i sammenhæng med FAL § 95, stk. 2, 1. pkt.¹⁰⁹, hvorfor den skadelidte udelukkende kunne indtræde i netop den sikredes krav mod ansvarsforsikringsselskabet. Dermed skal det fulde krav i FAL § 95, stk. 2 forstås som det krav skadelidte måtte have haft mod den sikrede skadevolder, såfremt denne ikke var omfattet af de insolvenstilfælde, der fremgår af bestemmelsen.

Århus kommune, der ligeledes var part i sagen, gjorde modsat gældende, at der i forarbejderne til lovændringen ikke var taget udtrykkelig stilling til, om ansvarsforsikringsselskabet har mulighed for at foretage fradrag for blandt andet selvrisiko. Ligeledes argumenteres der for, at det måske nok ikke har været hensigten, at skadelidte skulle modtage erstatning på det fulde krav, men at denne uklarhed skulle komme skadelidte til gode.

¹⁰⁹ U.2013.2785H, side 7

Højesteret fandt dog modsatrettet landsretten, at selskabet ikke blev frataget muligheden for at gøre indsigelser gældende – heller ikke til trods for, at der var tale om en konkursramt skadevolder.¹¹⁰ Hvorfor praksis efter denne Højesteretsafgørelse er, at det også ved anvendelsen af FAL § 95, stk. 2 er muligt for ansvarsforsikringsselskabet at gøre forsikringsretlige indsigelser gældende overfor skadelidte. Højesteret fastslog, at der med det fulde krav menes, at der ikke skal ske nedsættelse af skadelidte krav på baggrund af konkurs, tvangsakkord eller gældssanering. Dog indebærer formuleringen af bestemmelsen derved ikke, at forsikringsselskabet helt bliver frataget muligheden for at påberåbe sig de samme vilkår overfor den skadelidte, som selskabet havde over for den sikrede.

Siden Højesterets afgørelse har retsstillingen i henhold til, hvordan det fulde krav efter FAL § 95, stk. 2 skal forstås, ikke været genstand for yderligere behandling. Der er på nuværende tidspunkt intet i retspraksis eller i den juridiske litteratur, der umiddelbart peger på, at praksis er på vej i en anden retning.

10.2.2. Forsætlig fremkaldelse af forsikringsbegivenheden

Hvis den skadevoldende forsikringstager forsætligt fremkalder forsikringsbegivenheden, og derved også dennes erstatningsansvar overfor skadelidte, vil den skadelidte være tvunget til at søge sit erstatningskrav dækket hos skadevolderen. Således vil skadelidte, til trods for at betingelserne efter FAL § 95, stk. 1 måtte opfyldes, være afskåret fra at rette sit krav direkte mod forsikringsselskabet.

Dette skyldes, at skadevolderen i tilfælde af dennes forsætlige skadevoldende handling har bevirket, at der ikke er forsikringsdækning på det begående forhold i henhold til FAL § 18, stk. 1. Forsikringsselskabet er altså fri for ansvar, når begivenheden er fremkaldt med forsæt af forsikringstageren.¹¹¹ Da skadevolderen derved ikke har noget krav mod selskabet, vil der for den skadelidte naturligvis heller ikke være et krav, denne kan indtræde i.

Det er dog værd at bemærke, at da det er forsikringsselskabet, som påberåber sig bestemmelsen, er det ligeledes selskabet, der har bevisbyrden for, at forsikringstageren har handlet forsætligt.¹¹² I den forbindelse stilles strenge krav til bevisførelsen, hvorfor det kræves,

¹¹⁰ U.2013.2785H, side 11

¹¹¹ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 273

¹¹² Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 276

at der skal føre bevis for, handlingen med overvejende sandsynlighed var foretaget med forsæt.

10.2.3. Forsikringsselskabets modregningsret

Da den skadelidtes krav mod ansvarsforsikringen hviler på den skadelidtes indtrædelsesret i skadevolderens krav, opstår der i denne forbindelse et spørgsmål om, hvorvidt forsikringsselskabet har mulighed for at foretage modregning i erstatningsudbetalingen. Således at erstatningsudbetalingen nedsættes med et beløb tilsvarende det, forsikringsselskabet måtte have af eventuelle modkrav mod skadevolderen.

I kommissionsbetænkningen fremføres følgende synspunkt: ”Hvis Selskabet har et Modkrav paa den sikrede, kan det utvivlsomt bringe dette i Modregning overfor skadelidtes Krav, forsaavidt Kravene er »konnekse,« hvilket i dette Tilfælde vil sige, at de begge hidrører fra samme Forsikringsforhold.”¹¹³ Heraf fremgår det tydeligt, at lovgiver ikke har haft til hensigt at fratage forsikringsselskabet denne mulighed, hvilket stemmer overens med, at skadelidte indtræder i skadevolderens krav mod selskabet.

Ligeledes anføres det: ”Er derimod de to Krav uden Forbindelse med hinanden, kan Selskabet ikke bringe sit Krav paa den sikrede i Modregning mod skadelidtes Krav; thi Forudsætningen for en almindelig Modregningsret er, at Skyldneren (her Selskabet) inden Kravets Overførelse til Trediemand har kunnet bringe dette til Ophør ved Betaling eller paa anden Maade,”¹¹⁴ Af dette citat fremgår det også særlig tydeligt, at der ikke ved ukonnekse krav kan foretages modregning.

Til trods for at det af forarbejderne til forsikringsaftaleloven fra 1930 synes klart, at ukonnekse krav ikke kan modregnes, har spørgsmålet om modregning af ukonnekse præmierestancer dog alligevel været genstand for behandling i U.1977.663.H. Her havde selskab A tegnet både ansvarsforsikring og lovpligtig ulykkesforsikring i forsikringsselskab F. I 1973 pådrog selskab A sig i forbindelse med udførelse af gravearbejde et erstatningsansvar for at have beskadiget et nedgravet kabel. I 1974 var selskabet insolvent og indtrådte i likvidation. Herefter blev skaden anmeldt til forsikringsselskabet, som afslog at udbetale

¹¹³ KBET 1925 Kommissionsbetænkning, side 67

¹¹⁴ KBET 1925 Kommissionsbetænkning, side 67

erstatningen med henvisning til, at selskab A havde præmierestance på begge forsikringer, som tilsammen oversteg erstatningsbeløbet.

Landsretten fandt ikke, at ulykkesforsikringen havde en tilknytning til skadelidtes erstatningskrav, hvorfor disse krav ikke blev anset som konnekse. Dog blev det i forhold til præmierestancen, der var tilknyttet til ansvarsforsikringen, fundet at denne kunne modregnes i erstatningskravet.¹¹⁵ Højesteret stadfæstede landsrettens afgørelse.

Det følger af princippet i FAL § 96, at ansvarsforsikrings-selskabet ikke kan foretage modregning i erstatningssummen på baggrund af skyldig præmie, for så vidt selskabet har erhvervet kravet efter det blev klar over forsikringsbegivenhedens indtræden.¹¹⁶ Dette gælder således også til trods for, at der i princippet er tale om et konnekst krav.

Derved må skadelidte modsatvist tåle, at der fradrages i dennes erstatningskrav, såfremt forsikrings-selskabet har erhvervet kravet på den skyldige præmie, inden selskabet blev vidende om, at der var indtrådt en forsikringsbegivenhed. Skadevolderens forsikrings-selskab vil på den baggrund have mulighed for at fremsætte konnekse modkrav, som selskabet måtte have på den sikrede, hvis det er tilfældet, at kravene er erhvervet inden forsikrings-selskabet blev vidende om, at der var indtrådt en forsikringsbegivenhed. Krav der derimod er erhvervet mellem forsikrings-selskabet, bliver vidende om begivenheden, og det tidspunkt hvor skadelidte får mulighed for at indtræde i kravet, vil ikke kunne gøres til genstand for modregning, da det vil stride imod FAL § 96 og denne bestemmelses principper.

Hvis den sikrede skadevolder således stopper betaling af forsikringspræmie efter, at forsikrings-selskabet bliver vidende om forsikringsbegivenheden og erstatningsansvaret, vil forsikrings-selskabet ikke kunne fratække den forfaldne præmie i skadelidtes krav mod selskabet.

¹¹⁵ U.1977.663H, side 2

¹¹⁶ *Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard*, Dansk forsikringsret, side 388

10.2.4. Forsikringstagers oplysningspligt

I forbindelse med forsikringstagers indgåelse af forsikringsaftale med ansvarsforsikrings-selskabet er der en række af forsikringsaftalelovens bestemmelser, som har betydning for forsikringsforholdet mellem skadevolder og selskabet.

Ved indgåelse af forsikringsaftalen indhenter forsikringsselskabet typisk en lang række oplysninger, der har betydning for det konkrete forsikringsforhold. Det antages at være almindelig anerkendt, at det er af stor betydning for et forsikringsselskab at få udleveret korrekte og nøjagtige oplysninger, som måtte være af betydning i henhold til forsikringsvilkår og forsikringspræmien. Forsikringsselskaber driver virksomhed, hvorfor de har yderst stort behov for at kunne foretage risikoberegning på korrekt grundlag. De almindelige formueretlige regler om aftalers gyldighed blev ikke fundet tilstrækkelige¹¹⁷, hvorfor der i forsikringsaftaleloven er indført en række særregler, der omhandler netop urigtige oplysninger ved forsikringsaftalens afslutning.

Hvis der afgives urigtige oplysninger, kan dette have betydning for om forsikringsselskabet overhovedet har indgået en aftale med skadevolder.¹¹⁸ Hvis der ikke er indgået en forsikringsaftale, har skadelidte ikke mulighed for at indtræde i noget krav mod ansvarsforsikringsselskabet. Derved kan skadelidte naturligvis ikke rette sig krav mod forsikringsselskabet, og er derfor begrænset til at rette kravet mod skadevolder.

Hvis forsikringstageren ved forsikringsaftalens indgåelse uagtsomt har angivet urigtige oplysninger, kan retsvirkningen af dette blive, at forsikringsselskabet er fri for ansvar i henhold til FAL § 6, stk. 1. Dette vil sandsynligvis være tilfældet, hvis selskabet ikke ville have tegnet forsikringen, hvis de forud for aftalens indgåelse havde modtaget korrekte oplysninger.¹¹⁹

Dog er det en mulighed, at forsikringsselskabet, hvis denne havde haft kendskab til de korrekte oplysninger, alligevel havde tegnet forsikringen, men dog under andre vilkår.

¹¹⁷ Bentzon, *Asbjørn Drachmann*, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagregister, side 14

¹¹⁸ Jønsson, *Henning og Lisbeth Kjærgaard*, Dansk forsikringsret, side 166

¹¹⁹ Jønsson, *Henning og Lisbeth Kjærgaard*, Dansk forsikringsret, side 171

For eksempel til en højre præmiebetaling. Hvis det er tilfældet, bliver retsvirkningerne heraf, at forsikringsselskabet nu udelukkende hæfter forholdsmæssigt for skaden.¹²⁰

10.2.5. Forældelse

Der sker, til stor ulempe for skadelidte, at der indtræder forældelse i forbindelse med et erstatningskrav og derfor også i forhold til forsikringsdækningen. Da skadelidte, som behandlet ovenfor, indtræder i skadevolderens krav, har forsikringsselskabet mulighed for at gøre indsigelse gældende i forhold til forældelse af kravet.

Det følger af FAL § 29, stk. 1, at forældelse i forsikringsaftaler som udgangspunkt reguleres af de specielle regler i forældelsesloven¹²¹, dog med de undtagelser der følger af FAL § 29, stk. 2-6. Stk. 4 indeholder en undtagelse, der har betydning for forældelse i henhold til FAL § 95. Forsikringsaftalelovens § 29, stk. 4, vedrører således de tilfælde, hvor en skadelidte indtræder i den sikrede skadevolders ret efter FAL § 95. Her kan forældelsen af kravet således tidligst ske 1 år efter indtrædelsen, såfremt denne indtrædelse i kravet er sket inden forældelse af den skadelidtes krav mod skadevolderen.

Derfor er der tale om, at forældelse i sammenhæng med direkte krav kan ske på to tidspunkter i forløbet. Der kan være forældelse af skadelidtes erstatningskrav mod skadevolderen, og efter indtrædelse kan der ske forældelse af den skadelidtes krav mod ansvarsforsikringsselskabet.

10.3. Undtagelse til indtrædelsesretten

Da skadelidte som behandlet ovenfor indtræder i sikrede skadevolders retsstilling overfor selskabet, er skadevolders dækning af stor betydning for skadelidte. De forhold der gør sig gældende mellem forsikringstager og forsikringsselskabet, kommer således også til at få betydning for kravet mellem skadelidte og forsikringsselskabet. Derfor kan der opstå nogle mindre heldige situationer for skadelidte, hvis det er tilfældet, at skadevolderens dækning er begrænset på baggrund af dennes forhold. Det kan i værste fald tænkes, at der er risiko for, at skadevolderens forsikring er ugyldig, hvorfor skadelidte i tilfælde af identifikation med skadevolder ikke vil kunne rette sit krav direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab.

¹²⁰ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 174

¹²¹ Lovbekendtgørelse nr. 1237 af 09/11/2015

I den juridiske teori har spørgsmålet om hvorvidt, der foreligger en undtagelsesregel, der medfører, at skadelidte forsat kan have et direkte krav mod skadevolderens forsikrings-selskab tidligere været genstand for diskussion. Således at skadelidte, til trods for at skadevolder ikke selv har et dækningsberettiget krav mod selskabet, stadig kan opnå dækning for forsikringsselskabet.

Spørgsmålet er særligt behandlet af Per Vestergaard Pedersen i sin artikel i Ugeskrift for Retsvæsen – U.1999B.214: ”Der må i særlige tilfælde antages at gælde en undtagelsesregel, hvorefter skadelidte har et direkte krav mod selskabet, selv om den sikrede skadevolder ikke ville have noget dækningskrav mod selskabet. (...) Reglen er et udslag af krydsning mellem og afvejning af hensynet til skadelidtes ufravigelige ret til dækning gennem direkte krav og selskabets ret til ikke at kunne blive afkrævet mere af skadelidte end af den sikrede skadevolder.”¹²²

Der foreligger for tiden ingen dansk retspraksis til støtte for Per Vestergaard Pedersens synspunktet. Desuden er spørgsmålet ikke taget op til behandling i forarbejderne til forsikringsaftaleloven. Spørgsmålet er hverken behandlet i forarbejderne til forsikringsaftaleloven fra 1930 eller ved moderniseringen i 2003.

Per Vestergaard Pedersen fremsætter sit synspunkt før udvidelsen af forsikringsaftalelovens bestemmelse om direkte krav i 2003. Til støtte for Vestergaard Pedersens holdning angiver han norsk ret fra 1954 som bevis for, at der kan rettes direkte krav til trods for, at skadevolder ikke er dækket. På daværende tidspunkt var dansk og norsk ret mere tilsvarende end, hvad tilfældet er i dag.

Som retspraksis ser ud i dag, synes der derved næppe at være noget, der skulle støtte Per Vestergaard Pedersens synspunkt. Det må derfor afvises, at der foreligger tilfælde, hvor skadelidte har mulighed for at rette et krav direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab i tilfælde, hvor skadevolder ikke selv har mulighed for at opnå dækning.

¹²² *Pedersen, Per Vestergaard*, Skadelidtes direkte krav mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab, U.1999B.214, side 5

11. Den nuværende struktur

En ansvarsforsikring anses ikke blot som en foranstaltning til skadevolderens fordel, men ligeledes som en beskyttelsesforanstaltning til skadelidtes fordel.¹²³ ”Nytten ved Ansvarsforsikringen, set fra Samfundets Synspunkt, er hovedsagelig den, at den enkelte Samfundsborger, der rammes af en Ulykke, for hvilken en Tredjemand er ansvarlig, igennem Ansvarsforsikringen opnaar Sikkerhed for at faa sit tab dækket, uanset om den ansvarlige er mere eller mindre velhavende (...)”¹²⁴

I forbindelse med udarbejdelsen af ændring til forsikringsaftaleloven, blev der nedsat et udvalg, som fik til opgave at overveje om reguleringen af forsikringsaftaler var passende.¹²⁵ Heri lå, at det skulle overvejes om loven skulle moderniseres: ”Udvalget bør overveje, om lovens regulering af forsikringsaftalen er tilfredsstillende ud fra en nutidig vurdering af hensynet til forsikringstagerne. (...) Udvalget bør endvidere overveje behovet for at modernisere og ajourføre loven, der nu er ca. 70 år gammel.”¹²⁶ Ligeledes fremgår det heraf, at loven som tidligere skulle fortsætte med at have karakter af beskyttelseslov i henhold til forsikringstagerne.¹²⁷ Således havde udvalget mulighed for at tage stilling til, om den daværende struktur for direkte krav var passende, eller om der skulle ske udvidelse eller indskrænkning af denne ret.

Ifølge FAL § 95, er skadelidtes ret til direkte krav betinget af, at skadevolderens erstatningsansvar og erstatningsstørrelse er fastslået. Dette enten ved skadevolders anerkendelse eller ved dom over denne.¹²⁸ Er den nuværende struktur, hvorefter krav som hovedregel ikke kan rejses direkte mod skadevolderens ansvarsforsikring, hensigtsmæssig og nødvendig? Eller bør skadelidte som udgangspunkt have en generel ret til ubetinget at gøre sit krav gældende direkte mod skadevolders ansvarsforsikringsselskab?

Spørgsmålet om rækkevidden af det direkte krav omhandler en afvejning af en række af hensyn. Adgangen til direkte krav må derved anses som et udtryk for en rimelighedsbetragtning af på den ene side hensynet til den sikrede og på den anden side den skadelidte.

¹²³ *Ulfbeck, Vibe*, Kontraktens relativitet – det direkte ansvar i formueretten, side 417

¹²⁴ KBET 2002 nr. 1423, side 51

¹²⁵ KBET 2002 nr. 1423, side 1

¹²⁶ KBET 2002 nr. 1423, side 96

¹²⁷ KBET 2002 nr. 1423, side 96

¹²⁸ Afsnit 8.3.2.

For det første er det relevant at inddrage, hvad formålet med en ansvarsforsikring er. Helt grundlæggende er en ansvarsforsikring tiltænkt at skulle dække den sikrede skadevolders retlige erstatningsansvar, således at skadevolder bliver fri for at skulle foretage en erstatningsudbetaling til skadelidte. Derfor er udgangspunktet også, at en frivillig ansvarsforsikring primært er til den sikredes fordel

Det kan dog anføres, at det sandsynligvis ikke vil pålægge selskabet et større ansvar, hvis direkte krav var muligt som udgangspunkt, da selskabet stadigvæk vil kunne bestride erstatningsansvaret, størrelsen af erstatningen samt gøre øvrige indsigelser gældende, da skadelidte stadigvæk blot indtræder i skadevolderens krav. Desuden vil selskabet i en række sager undgå at skulle dække skadevolders advokatomkostninger i henhold til FAL § 92 og efterfølgende sagsomkostninger, hvis selskabet ikke vil acceptere dommen, og er nødsaget til at forestå endnu en retssag.

Selskabet kan dog have en interesse i at undgå et direkte krav, særligt i tilfælde hvor skadevolder ikke ønsker at bidrage til at klarlægge omstændighederne ved erstatningsansvaret og erstatningskravet. Her kan selskabet blive placeret i en u hensigtsmæssig position, som i værste fald kan det medføre, at selskabet i en række tilfælde udbetaler erstatning til skadelidte, som denne ikke har noget reelt krav på.¹²⁹

Ligeledes kan det fremdrages, at skadevolderen som udgangspunkt selv bør bestemme, om dennes ansvarsforsikringen skal inddrages - der er trods alt tale om en frivillig ansvarsforsikring. Den sikrede skadevolder kan altså have flere gode grunde til ikke at ville inddrage sit forsikringsselskab. Forhøjet præmiebetaling, selskabets opsigelse af forsikringen, samfundsmæssig stempeling med videre er overvejelser skadevolderen kan gøres sig i, når denne vil afgøre om forsikringen skal inddrages.

Skadesforsikring indeholder imidlertid et vigtigt princip i FAL § 39, som medfører, at forsikringsydelsen ikke må føre til vinding for forsikringstageren.¹³⁰ På baggrund af princippet må en forsikringsbegivenhed, hvorved skadevolder bliver erstatningsansvarlig, ikke føre til berigelse af denne. Den sikrede skadevolder skal således stilles som før begivenhedens indtræden – som om skaden aldrig var sket. Hvis erstatningen bliver udbetalt

¹²⁹ KBET 2002 nr. 1423, side 55

¹³⁰ Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard, Dansk forsikringsret, side 847

til den sikrede fremfor til den skadelidte, kan det medføre, at den sikrede i strid med FAL § 39 bliver beriget. Problemstillingen kan dog umiddelbart søges løst ved, at forsikrings-selskaber i deres betingelser forbeholdt sig retten til at udbetale erstatningen direkte til skadelidte og ikke til sikrede, som derefter skal sørge for at videreformidle erstatnings-summen.

På den anden side ville den skadelidte umiddelbart opnå en forbedret retsstilling, hvis der var en hovedregel om, at den skadelidte som udgangspunkt har ret til at direkte sagsanlæg mod skadevolderens forsikrings-selskab: ”(...) vil skadelidtes ret til at kræve beløbet af selskabet medføre, at hans erstatningskrav bliver mere effektivt, og at dette er et samfundsmæssigt gode, trænger vel ingen nærmere dokumentation.”¹³¹ Det ville desuden medføre en processuel lettelse for den skadelidte. Hvis der er tale om persons-kade, kan den skadelidte allerede være i en sårbar og udsat position, hvor det først at skulle anlægge sag mod skadevolder for at opnå dom over denne for derefter at anlægge sag mod forsikrings-selskabet, da denne ikke nødvendigvis er enig i dommen eller i skadevolders aner-kendelse. Derved kan det at få erstatningen udbetalt være en lang og sej proces, som det ikke er givet, at alle har overskud og energi til.

Dernæst kan det virke mest naturligt at rette kravet mod forsikrings-selskabet. De i speci-alet behandlede domme giver et indtryk af, at skadelidte i overvejende grad antager sel-skabet som korrekte sagsøgte, da denne forestår korrespondancen. Ukendskab til FAL § 95, kan derved skabe situationer der gør, at skadelidte først anlægger sag mod forsikrings-selskabet og derefter er tvunget til at gøre det mod skadevolder også. Således bliver det en byrdefuld proces.

Ligeledes er det relevant at diskutere, hvorvidt der overhovedet foreligger et praktisk be-hov for en bestemmelse, der som udgangspunkt hjemler adgangen for direkte krav mod et ansvarsforsikrings-selskab? Hvis der vedtages en generel mulighed for direkte krav, åbner der sig en verden af yderligere spørgsmål/ omstændigheder der skal reguleres. Som fx hvordan forsikrings-selskabet skal sikre, at skadevolder deltager i oplysningen af sagen.

¹³¹ KBET 2002 nr. 1423, side. 67

Hvis lovgiver valgte at indføre et udgangspunkt som tillader et ubetinget direkte krav mod skadevolderens forsikringsselskab, kan det medføre, at skadevolder ikke aktivt ønsker at medvirke i behandlingen af opgørelse af erstatningsstørrelsen eller til fastlæggelsen af kravet. Herved kan forsikringsselskaberne blive sat i en meget uhensigtsmæssig situation.

Afslutningsvis kan det forekomme praktisk vanskeligt at indføre denne mulighed, da det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at slå frivillige ansvarsforsikringer op i et centralt register, på samme måde som fx er tilfældet med motor- og advokatansvarsforsikringer. I forhold til hvor minimale problemer der synes at være, virker det uforholdsmæssigt besværligt at ændre strukturen.

Umiddelbart taler mest for, at den nuværende struktur er passende – netop da det er vigtigt at bemærke, at der netop er tale om en frivillig forsikring, og at det primære formål er at beskytte skadevolderen mod erstatningsudbetaling.

12. Konklusion

Det kan indledningsvist konkluderes, at skadelidte i en række tilfælde har mulighed for, efter FAL § 95 eller principperne heri, at rette sit krav direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab. FAL § 95, stk. 1 indeholder en regel, som hjemler adgangen til det direkte krav, hvis betingelserne herfor opfyldes. Betingelserne for direkte krav herefter er, at erstatningspligten og erstatningsstørrelsen er anerkendt. Disse betingelser er kumulative. Ligeledes må skadelidte ikke allerede være fyldestgjort af skadevolder. Skadelidte er forud for denne mulighed begrænset til at rette sit krav mod skadevolderen for at søge betingelserne opfyldt.

Betingelserne kan opfyldes ved, at der opnås dom over skadevolder. Herudover er det muligt, at skadevolderen anerkender kravet og størrelsen herpå. Denne anerkendelse kan blandt andet ske gennem en erklæring om, at denne vedkender sig kravet.

Det er ligeledes muligt for skadevolder at rette sit krav direkte mod forsikringsselskabet i tilfælde af den sikrede skadevolders konkurs, tvangsakkord eller gældssanering, således i tilfælde af skadevolderens insolvens. Denne adgang hjemles i FAL § 95, stk. 2. Om

skadeskadelidte har mulighed for at rette sit krav direkte mod ansvarsforsikringsselskabet, afhænger af konkurslovens regler. Heri bestemmes, hvornår skadevolder er omfattet af konkurs, tvangsakkord eller gældssanering/rekonstruktion, samt hvilke krav der indeholdes heri. Er skadevolder således under konkursbehandling efter konkurslovens regler, og er kravet opstået inden skæringstidspunktet, vil skadelidte have mulighed for at rette erstatningskravet mod ansvarsforsikringsselskabet med henvisning til FAL § 95, stk. 2.

Højesteret har herudover i afgørelse U.2007.371H åbnet for muligheden for, at skadelidte, i tilfælde af umulighed ved opfyldelse af betingelserne, alligevel kan rette sit erstatningskrav direkte mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab. Muligheden stammer fra en fortolkning af bestemmelsens formål.

Det kan desuden konkluderes, at når den skadelidte har mulighed for at rette sit krav mod skadevolderens forsikringsselskab i henhold til FAL § 95, stk. 1 og stk. 2, er der tale om, at skadelidte indtræder i den sikrede skadevolders ret mod selskabet. Derved bemærkes det, at der sker identifikation mellem skadelidte og skadevolder, således at skadelidte skal tåle de vilkår, der er aftalt mellem sikrede og ansvarsforsikringsselskabet.

På denne baggrund konkluderes det, at skadelidte ikke kan opnå bedre ret end skadevolderen selv har mod selskabet. Dette medfører, at selskabet har mulighed for at gøre de samme indsigelser gældende overfor skadelidte, som overfor forsikringstageren. Herved må skadelidte tåle, at dennes erstatningskrav mod selskabet, kan nedsættes eller helt bortfalder, hvis den sikrede skadevolder har handlet i strid med forsikringsvilkårene.

Typisk ses indsigelsesretten anvendt, når der i forsikringsvilkårene er aftalt selvrisiko. På baggrund af Højesteretsdommen U.2013.2785 er skadelidte tvunget til at tåle nedsættelse i erstatningsudbetalingen fra forsikringsselskabet på baggrund af aftaler om selvrisiko. Herved fortog Højesteret en fortolkning af udtrykket det fulde krav i FAL § 95, stk. 2. Her blev det lagt til grund, at meningen med formuleringen var, at der ikke skulle ske fradrag i erstatningen på baggrund af skadevolders insolvens.

I forarbejderne til forsikringsaftaleloven af 2003 og udvalgets kommentarer hertil, bliver det gjort til genstand for diskussion i forhold til hvorvidt, skadelidte som udgangspunkt burde have adgang til at rette sit krav direkte mod skadevolderens

ansvarsforsikringssselskab. Således at de betingelser, der foreligger efter stk. 1 ikke skulle opfyldes forinden det direkte krav kunne rettes mod forsikringssselskabet. Udvalget fandt på daværende tidspunkt ikke, at der var grundlag for en sådan udvidelse af retten. Dog med dissens fra to af udvalgets medlemmer.

Ovenfor under afsnit 11 er der foretaget en diskussion og vurdering af, om den nuværende struktur i forbindelse med direkte krav i forsikringsretten er hensigtsmæssig. Det må på denne baggrund konkluderes, at den nuværende struktur anses som yderst hensigtsmæssig med små praktiske problemer. Langt de fleste forhold taler for at beholde den nuværende struktur, hvor kun få elementer synes at være for adgangen til direkte krav som udgangspunkt. Som den aktuelle retstilstand er, må det konkluderes, at der ikke foreligger et praktisk behov for at udvide skadelidtes muligheder for direkte krav mod skadevolders ansvarsforsikringssselskab.

Litteraturliste

Bøger

- Andersen, Mads Bryde og Joseph Lookofsky*, Lærebog i Obligationsret I, 4. udgave, Karnov Group, 2015
- Bentzon, Asbjørn Drachmann*, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagregister, 1. udgave, G. E. C. GAD, 1931
- Bentzon, Asbjørn Drachmann og Knud Christensen*, Lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med bemærkninger og sagsregister 2. del §§ 59-133, 2. udgave, G. E. C. GAD, 1954
- Eyben, Bo von*, Juridisk Ordbog, 14. udgave, Karnov Group, 2016
- Eyben, Bo von og Helle Isager*, Lærebog i erstatningsret, 8. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2015
- Jønsson, Henning og Lisbeth Kjærgaard*, Dansk forsikringsret, 10. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2019
- Munk-Hansen, Carsten*, Retsvidenskabsteori, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2014
- Ulfbeck, Vibe*, Kontraktens relativitet – det direkte ansvar i formueretten, 1. udgave, Forlaget Thomson, 2000
- Sørensen, Ivan*, Forsikringsret, 6. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2015
- Tegldal, Anne-Marie Aagaard og Kåre Højerup*, Forsikringsaftaleloven med kommentarer, 1. udgave, Karnov Group, 2020

Artikler

- Pedersen, Per Vestergaard*, Skadelidtes direkte krav mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab, U.1999B.214
- Pedersen, Per Vestergaard*, Skadelidtes direkte krav mod skadevolderens ansvarsforsikringsselskab – seneste retspraksis og ændringsforslagene vedrørende FAL § 95, U.2003B.173
- Goldschmidt, Adam*, Om skadelidtes mulighed for at rette sit erstatningskrav mod skadevolderens P&I assurandør i medfør af FAL § 95, stk. 1, NFT 4/1998

Retsafgørelser mv.

U.1977.663 H	U 2008.11 V	FED 2002.37
U 2001.1285 H	U 2013.2785 H	FED 2003.2509
U 2001.1303 H	U 2013.3090 H	FED 2004.2144
U.2001.2059 H	U 2020.3849 V	FED 2007.155
U 2007.371 H		

Love

Forsikringsaftaleloven (FAL): Lovbekendtgørelse nr. 1237 af 09/11/2015

Færdselsloven (FL): Lovbekendtgørelse nr. 1324 af 21/11/2018

Konkursloven (KL): Lovbekendtgørelse nr. 775 af 03/05/2021

Retsplejeloven (RPL): Lovbekendtgørelse nr. 1445 af 29/09/2020

Betænkninger

KBET 1925 Kommissionsbetænkning. Udkast til lov om forsikringsaftaler med tilhørende bemærkninger

LFB 1930-02-05 nr. L8 Forsikringsaftaler. XXII. Betænkning over Forslag til Lov om Forsikringsaftaler.

KBET 2002 nr. 1423, Betænkning om forsikringsaftaleloven: afgivet af Justitsministeriets udvalg om revision af forsikringsaftaleloven

Bilag

12.1. Bilag 1.

Ordoptælling

Statistik:

Sider	49
Ord	14.226
Tegn (uden mellemrum)	86.543
Tegn (med mellemrum)	100.712
Afsnit	276
Linjer	1.485

Medtag fodnoter og slutnoter

Luk